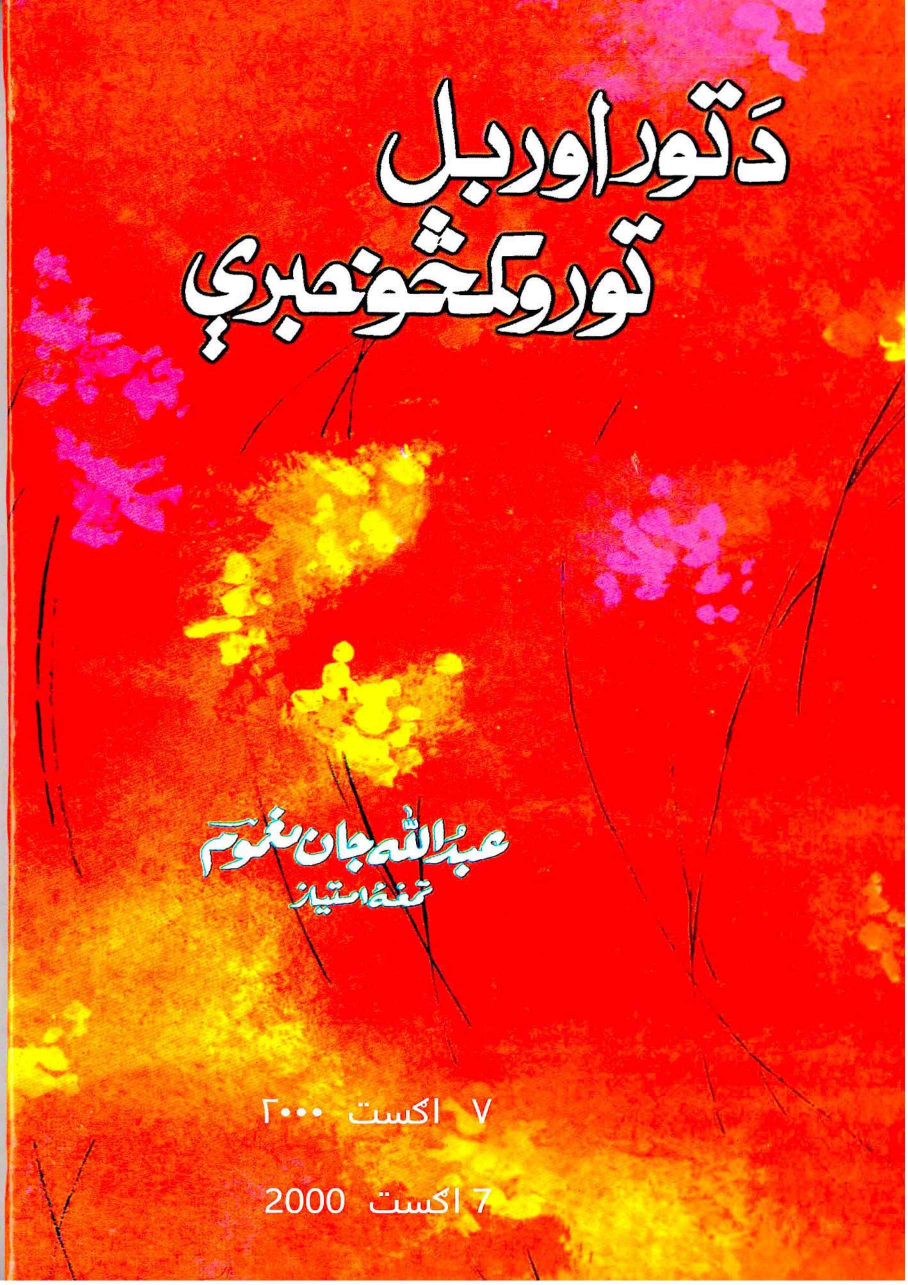

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ مغموم دَیو خط په جواب کښې

++++++++++++++++++++++++++++++++

اشنا منمه شاعرۍ مې ستا وښکلې کوږ نهٔ کړهٔ

زما په څو له شاعرۍ کښې تا فرحت رو نهٔ موند

ما په قدم قدم په ځان پورې خندلي څو دي

ما ته احساس دے چې ما څوک هم خندولي نهٔ دي

تهٔ په خپله هم مغموم وے اداکار چې هم وې

تا خپل دردونه پټولے شو ما پټ نهٔ کړے شو

ما ته احساس دے تا د ننه ځان ژړلے هم شو

دا دې کمال وُ چې په شونډو به دې تل خندا وه

زهٔ چې څهٔ اومه هغه وومه اداکار نهٔ وومه

زهٔ اعتراف کوم چې تهٔ د وخت یو لوے فنکار وې

تا د رومان په رېښمي پردو کښې ځان نغښتے شو

تا خپل غمونه په خپل زړهٔ کښې خوندي کړي چې وُو

ما په مودو د نظریو په شا څویونه لیدلے

وخت او حالاتو نظریو داسې ذرې ذرې کړم

د زړهٔ چپې وړاندې په مخه کړې ستا کار چې ګران وُ

په زړهٔ پرهر وې څو تا خلقو کښې خندا وېشله

ما ته احساس دے زما کار هم څهٔ آسان نهٔ وُ

زهٔ درنه ورسته شوم چې وخت په وخت غبار مې ایستو

ما خپل غمونه که هرڅو د فن نقاب کښې پټ کړهٔ

تهٔ چې فنکار وې سمدستي مې د فن روح ته کوز شوې

قمر راهي مردان ۱۹ ر اګست ۲۰۰۰ء

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ
توراوربل
توروکشوځبري

عبدالله جان مغموم
تمغهٔ امتیاز

(c) ketabton.com: The Digital Library

29.1.2009

(c) ketabton.com: The Digital Library

تمهید

دَ تور اوربل تورو کمڅو څبرې
څو مره څوږې دي دَ تیرَو څپ ې

دَ نیمې شپې په خاموشۍ کښې ګُلې
نغمې نغمې شي دَ بنګړو څبرې

(c) ketabton.com: The Digital Library

تړون

دَ هغو نیمګړو نیمه خواؤ ارمانونو
په نوم چې وخت بې وخته زما په زړهٔ
کښې لکه دَ یو طوفان راپورته شوي دي
اؤ بیا په خپله قلار شوي دي

مغموم

(c) ketabton.com: The Digital Library

فهرست

پېغله	ایاز داوُدزے	۱۱
د رومانې شاعر (د لوپښتونخوې)	صابر شاه صابر	۲۲
د تور اوربل تور وکمڅو خبرې	عبدالله جان مغموم	۳۰
لويه خدايه لويه خدايه		۳۷
ورپسې زلمو ځوانۍ د خاورې ايرې کړې		۳۹
بس يو پو ټې غوندې خندا اوکړه ته		۴۰
داسې په ما باندې وختونه راغلل		۴۱
اول به زړه سره صلاح کومه		۴۲
نشې نشې سوده نشې دې منم		۴۳
بيا مې ارادې جوړې نن ځوانۍ شوې		۴۴
تکې تورې شپې کړې تا		۴۵
شپه د انتظار په شوګيرو تېروم		۴۶
ته چې زلفې راخورې کړې تورې شپې شي		۴۷
ويم چې ستا دنيا هم اوسوزوم ايره کړم		۴۸
چې ستا زلفې ولونه ولونه اونرۍ کمڅې شي		۴۹
ګلان ټول ازغي ازغي شول		۵۰

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا دَ زلفو سلسلې دي ۵۱
بې واره توئېدلې بې اختیاره څڅېدلې ۵۲
تنهایي مې دي مذکرې او غمونه راسره دي ۵۳
پرهرونه جوړوي زړهٔ کښې زخمونه جوړوي ۵۴
ستا دَ مُسکا ستا دَ خندا نه قـربان ۵۵
کله کله راته اوګوري مُسکے شي ۵۷
دَ زړهٔ تسکین په میخانو کښې نهٔ ؤ ۵۹
کله کله مې دا زړهٔ داسې خفه شي ۶۰
مست شم دَ پازېب دَ شـرنګا سره ۶۲
چې ستا خندا زما ژړا رونهٔ شوه ۶۳
په خوله کښې اه په زړهٔ زخمونه لرم ۶۴
راغـلې ورځې شي دَ پرېشانۍ زما ۶۵
ستا دَ وصال په رنګینو کښې روسم ۶۶
دا دَ زلفو سلسلې چې راخورې شي ۶۷
مینې دې اسانې راته ګرانې کړې ۶۸
رقیب چې ماله نن پیغور راکوي ۶۹
شمعه بلېږي دَ رڼا دپاره ۷۰
اوښکه څوند دې نوې ژوند دې دې اوبو کښې ۷۱
نغمې نغمې دي دَ بلې خپرې ۷۲
راغے مابنام ډېر دَ غمونو سره ۷۳
تورې تیارې راته فنا ښکارې ۷۴

(c) ketabton.com: The Digital Library

خدایه تو خو به نو ژړېږم زه ۷۵

کلی د ژړېږي څه مُسکی خونه دي ۷۶

د سپې او ښکي مې ځلېږي په ککو کښې ۷۷

دا شي راته او گوري مُسکی نه شي ۷۹

بیا دې یادونو سلسلې جوړې کړې ۸۰

نور دې اے ژوندونه په سجدو نه تېروم ۸۲

بېلتانه کښې څه دا هسې چل په ما شي ۸۳

نن په فضا کښې رنګینې ښکارې ۸۵

را ځئ ستورو وچې او ده شو شپه نخه شوه ۸۶

چاته شراب چاته کاسې ښکاریدې ۸۷

چرته چې زلزل غوندې پیدا شي حوصله کښې ۸۸

هر طرف ته گورم مایوسی دي او غمونه دي ۹۰

ما په زیر زیر ورته کتلے نه شو ۹۱

خدایه یو څو ورځې ژوندون دې راکړو ۹۳

مکوه ساقي نن راته نامه کوه ۹۵

دا څو څه غم نه دے چې تېرې کړمه ۹۶

څه ژړا شي څه سلگی شي ۹۷

را غلې غمونه جوړې نور را غله ۹۹

هغې و ښل تهمت په ما پورې شو ۱۰۰

ځکه مې دېرې پریشانی شي کنه ۱۰۱

ځکه زمانه نن ژړا هېره شوه ۱۰۲

(c) ketabton.com: The Digital Library

اول ژړا وي بيا سلګۍ شي کنه ۱۰۳

کۀ هر څو دې غم دَحد نه په وتېږ شي ۱۰۴

ستا د اوربل دا پېړ پېشانۍ مزه که ۱۰۵

په محفل کښې بلېدې ته ۀ ۱۰۶

د زړۀ تسکين په ميخانو کښې لټوم ۱۰۸

دُنيا دَ اُميدونو مې څۀ ورانه غونډې ښکاري ۱۱۰

ښۀ دې انکار دَ اقرارونو ځنې ۱۱۱

دَ نېکۍ بدۍ حساب شي په عقبیٰ کښې ۱۱۲

دا څو غلط دې چې خندا لے نۀ شم ۱۱۴

څۀ له زما دَ مرګ سوالونه کوې ۱۱۵

څۀ په ژړا څۀ په زارو تېره شوه ۱۱۶

په ښائسته مخ دَ شين خالی مې قسم ۱۱۷

دَ زړۀ دَ غم دا نه تپوس مۀ کوئ ۱۱۸

څوک ورته سور څوک ورته شين وائي ۱۱۹

شپې دَ بېلتانۀ دومره اوږدې دي دا څه ۱۲۰

ارمانونه چې مې خاورې شي ايرې شي ۱۲۱

سپوږمۍ سره خبرې ۱۲۲

لږ څو مې پرېږده غمه ۱۲۴

تعبير ۱۲۶

وادۀ ۱۲۷

ډمه ۱۲۹

دَ خټکو زمکې ته خطاب ۱۳۱

(c) ketabton.com: The Digital Library

پېغله

؎ دَ پېغلتوب کودې ودان اوسې تل
چې ېٔ دَ پېغلو نه نغمې جوړې کړې

دَ مفهوم په شاعرۍ دَ پېغلې او پېغلتوب خیال داسې ونغوړدے چې دغه هر شعر هره مصرعه او هر غزل په خپله یوه ښکلې نازولې پېغله ښکاري - په پېغلې چې دَ پېغلتوب چپه راشي نو پېغله بیا پېغله پاتې نهٔ شي بلکې یوه مسته شان نغمه شي - هم دغه دَ حُسن او موسیقۍ امتزاج چې مغموم ېٔ دَ پېغلې په وجود کښې بیاموې - دغه غزل ته ېٔ بې سیاله ښکلا او عمومي مقبولیت بخښلے دے) نو پېغله دَ زمانو راسې دَ مشرق په شاعرۍ کښې دَ معشوقې محبوبا - دلبر - دلربا نګار او داسې په نورو نامو او علامتونو یاده شوې ده - دغې نازونه اداګانې زده دي - دَ زړونو لوټل او د مېنانو وژل ېٔ کار دے - بې وفائي او وعده خلافي ېٔ خاص شعار دي - دغه پېغلې په هره زمانه او هر دور کښې دَ خپل پېغلتوب او ښکلا نو بتونه غبرولي دي - نو سره دَ دې ټولو خصوصیاتو پېغله دَ شاعر په نظر کښې هم هغه پېغله ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکه چې یو عام انسان ځواني په ځله اخستې پېغلې ته په کاسیرو
نظرونو ګوري. د پېغلې دَ وصال تمنّا د مئین د پاکې مینې آخري
منزل، او د انساني ژوند د ارتقاء معراج ګڼلے شي. د پېغلې نه
فطري اقتضاء هم دغه کېدے شوه. څو ن زماني دومره پېښ
عیث
رانځوروو. انسان دَ فطرت نه دومره لرې لاړو. مشیني دور مصنو
دومره عام کړو چې د فطرت پېښه انسان د فطرت په غېږ کښې آرام
کولو د پاره د تخیّل د بلندونه هم تېر شو او د او هامو په ځسړو
کښې د فطري اقتضاګانو په لټون پسې ورک شو. دغه وجه ده
چې د ن د زلمي شاعر قوت وا همه یوه پېغله، پېغله نه بلکه یوه
نغمه تصور کوي او د نغمې نه چې دَ روحاني تسکین سرچشمه ده،
د جنسي تسکین موهوم اقتضاء کوي او وائي چې

د پېغلتوب کور دې ودان او سیا تل

چې ئې د پېغلو نه نغمې جوړې کړې

نهٔ یو هېږم چې د نفسیاتو صباني ماهران به د ننني دور تجزیه
او د دغه تجزیې په رڼا کښې دَ معصوم د دې الهامي شعر تشریح
په څهٔ ډول کوي. خوزهٔ په خپله په دې نتیجه رسېدلے یم
چې د مغموم شاعري هم لکه د شرق پښتونې شاعري ده او
هر پښتونے فن هم د شاعر او فنکار دَ ژوند او پښتونې آئینه ده)
مغموم دَ ماشوم والي راسې دَ رسم ورواج په سنګینو قلاګانو او
د اخلاقیاتو او عقائدو په فولادي پنجره کښې د اسې بند پاتې
شوے دے چې هغه د پېغلتوب دَ حرارت نه هډو خبر نهٔ شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغهٔ پېغله د لرې نه لیدلې ده، د دومره لرې نه چې د هغهٔ په خیال د انساني هوسونو رسائي ورته هم او امکان نهٔ لري - هم دغه وجه ده چې مغموم پېغله یوه مجسمه ښکلا، یوه مسته نغمه ګڼي چې تل تر تله د هر قید و بند نه په امان پاتې شوې ده - دې سره سره د پېغلې د موندلو او خپلو فطري اقتضاء هم د هغهٔ په تحت الشعور کښې داسې په غزوونو ده چې څهٔ وینې نو پېغله ورته ښکاري - د هغهٔ په وژړدان د پېغلتوب خیال داسې سور دے چې د هغهٔ هر فنکارانه تخلیق هم د پېغلې د خیال نه زېږېږي او ځکه د هغهٔ غزل د پېغلو سره خبرې نه بلکه د پېغلې د ښکلا، د هغې د مستې ځوانۍ او د هغې د نغمه ښځ وجود د رنګ او رنګونو عکسونو مجموعه (البم) معلومېږي -

د مغموم د غزلونو پېغله چې هغه یې اکثر "د ګلې" په نامه مخاطب کوي یو مخصوص شخصیت نهٔ شي کېدے - دا د ښکلا د هغهٔ د لوړ تصور مجسمه ده چې هر صوفي هر عالم هر فنکار او هر د حُسن او ښایست توب طلبګاري لټون کړے دے - په رنګ رنګ او ډول ډول نومونو یې یاده کړې ده - او دغه "لټون" او دغه "یاد" په رنګ رنګ نظریې قسما قسم فلسفې او بې سیاله فنکارانه شاهکارونه په هر دور په هره زمانه په هر ملک او هر قوم کښې زېږېدلي دي - د ښکلا دغه لوړ تصور د بنیادمو ایښې یو مرکزي خیال پاتې شوے دے - او هم دغه یو "مرکزي خیال" د بني آدمو د "وجداني وحدت" ژوندے دلیل دے فرق صرف دومره

(c) ketabton.com: The Digital Library

دے چې نورو "مثالیت پسند و" د غه ښکلا د انساني ژوند نه لرې دَ فکري تخلیقاتو یا د اوهامي او الهامي وارداتو په پیکروتو کښې لټوله او مغموم ئې هم ددې دُنیا په پېغلو کښې لټوي.

د هغه د زړهٔ مراد د غه د نوې زمانې پېغلو پېټ کړے دے هم دَ هغوئې نه ئې غوارې او لټوي ئې خو په د غه پېغلو کښې هغه پېغله کومه یوه ده چې دَ مغموم د ښکلا د تصور مجسمه ثابته شي - هم دا په پېغلو کښې دَ پېغلتوب لټون چې نهٔ ئې مومي - هم دا پېغلې، پېغلې نه بلکې نغمې کښلے کېږي دَ مغموم دَ ژوند او شاعرۍ هغه خصوصیات دي چې چرته دَ "مثالیت پسندۍ" او حقیقت پسندۍ رنګین زُقفونه یو ځائے کېږي.

سره ددې ټولو خبرو مغموم چې څهٔ وائي نو په شعوري طور ئې وائي - هغه مجذوب شاعر نهٔ دے - څهٔ چې وائي لیکي نو ور باندې پوهېږي - د بېدارۍ په عالم کښې فنکارانه تخلیق کوي - هغه په خپلو نفسیاتي کشالو هم آګاه دے - خپلې نظریاتي لانجې هم پېژني او د خپل فن د قدرونو نه هم آګاه دے -

دا ځکه چې د هغه په خپلو الفاظو کښې د هغهٔ د شاعرۍ او ژوند په حقله د خپلو دعوو او نظریو ثبوت او لټوؤ. مغموم د شعر د لیکلو په وخت څهٔ کیفیت محسوسوي؟ وائي چې " زهٔ هغه وخت شعر لیکم چې څهٔ وخت شعر ما په لیکلو مجبوره کړي - او هر کله چې داسې حالت راشي نو بیا د خپل اشنا په تصور کښې داسې غرق شم چې دنیا و ما فیها نه بې خبره یم - په هغه وخت

(c) ketabton.com: The Digital Library

زۀ دا " محسوسوم چې زما ليلیٰ زما په وړاندې ولاړه ده او زۀ لګيا يم
د هغې سره خبرې کوم - او څۀ وخت چې د ليکلو نه اوزګار شم
نو په هغه وخت داسې تسکين محسوسوم لکه چې ما يو ډېر لوئے
کار کړے وي او ددې نه پس ليکلي شعرونه بيا بيا لولم او دا بيا
بيا لوستل زما زړۀ ته هر يو وار يو نوے تسکين ورکوي "

راځۀ چې دا اوګورو چې د مغموم دغه اشنا څوک دے
چې د شعر د ليکلو په وخت د هغې په تصور کښې د دنيا او ما فيها نه
ناخبره وي - او هغه ليلیٰ څوک ده چې د شعر د ليکلو په وخت
ورته مخکښې ولاړه وي مغموم وائي چې زما په زړۀ کښې يو
داسې درد دے چې ددې درد د پيدا کوونکي نه زۀ نۀ يم خبر -
زۀ نۀ يم پوهے چې زۀ په چا مئين يم - زۀ نۀ يم پوهے چې هغه
څوک ده چې د چا ياد زما احساسات او زما زړۀ هر وخت ناقلاره
ساتي - زما د خيال مرکز "پېغله" زما په زړۀ کښې شته - زما په
دماغ کښې شته خو په سترګو مې لا نۀ ده ليدلې، ولې بيا هم د هغې
تصور او د هغې ياد ما په وېلو مجبوره وي - ما ته د ليکلو بلنه
راکوي -

د مغموم د خپلو وېناګانو نه هم دا معلومېږي چې د هغهٔ دَ
شاعرۍ "زړۀ پېغله" هم هغه د چا زلمي شاعر" د خيال د ليلیٰ" چې
هغه يې حُسن کمل کښې يو عکس دے - خو فرق صرف هم دومره
دے چې د خيال ليلیٰ د خيالونو نه هم په بره اوسېږي او شاعر
ته په طنزيه لهجه کښې وائي چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

شاعره ما ته به ته څه دا رسي
زهٔ د عنقا په اشیانو کېنې اوسم

خو د مغموم "پېغله" هم د مغموم خوا وُ شا پېغلو کېنې اوسي او لټون يې هم په دغه خوا وُ شا پېغلو کېنې کوي - او دَ مونږ او قوي اُميد يې نوي څکه خو وايي

خو بختدا به په مغموم باندې حرام کړي
يوه پېغله به په دې اشي جيتکو کېنې

عبدالله جان مغموم د پېښور ښار نه څلور ميله قطب ته په يو وړوکي کلي کېنې چې دارمنګي نومېږي او د خليلو په ټپه کېنې د ورسک رود د پاسه پروت دے په يوې درنه او معززه کورنۍ کېنې پيدا شوے دے - نن صبا يې څه کم وزيات ٣٧ کاله عمر وي - زهٔ مغموم د ماشوم والي راسې پېژنم - دَ هغهٔ سره د وړوکوالي نه زما د زړهٔ تړون دومره زيات دے چې د هغه هره کمزوري ما ته يو لوے صفت ښکاري - دغه وجه ده چې ما کله هم د مغموم په شاعرۍ د څه ليکلو د پاره قلم را خستے دے نو هغه منع کړے يم چې ته زما د شاعرۍ په حقله د يو غير جانبدار نقاد کردار نهٔ شې ادا کولې خو زهٔ ورته وايم چې مغمومه زهٔ لا نقاد کله وم - زهٔ خو په فن مئين يم او چرته چې فنکارانه خوبي وينم نو سندرې يې وايم دلته زهٔ د هغه اشنايانو نه هم معافي غواړم څوک چې د خپل لوے علم په رڼا کېنې د مغموم په فن کېنې څه کمزورې وينې -

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو وئيل مې داچې کهٔ دَ مغموم صيب دَ وړوکوالي ماحول هرڅو
شاعرانه نهٔ وُ - او چا چې دهغهٔ کلي ليدلے وي دهغهٔ د کورنۍ
دسختو مذهبي پابندونه آګاه وي نو هغوئ به زما دې خبرې
سره اتفاق اوکړي چې دمغموم دماشوم والي په ماحول کښې
هډو دشاعرۍ ګنجائش نهٔ وُ څو سره ددې هم دمغموم
طبيعت دهلکوالۍ نه شاعرانه وُ او اکثر به مو خبرې هم په
شعر شاعرۍ کولې څو په کال ۱۹۴۴ء کښې چې دهغهٔ څهٔ لوبې او
غزلې مې واورېدې نو دهغې ورځې نه سو دخيال او فکر ملګرتيا
هم پېدا شوه هغه ورځ ده او نن ورځ ده چې مغموم زما زړهٔ ته
دومره راجوخت دے چې زهٔ ئې دخپل ځان نه بېل شخصيت نهٔ شم
محسوسولے - اوس چې هم دَ هغهٔ په حقله څهٔ ليکم نو لکه چې
دَ ځان ستائينه کوم - ځان خلق دهرچانه ښهٔ ښکاري او زهٔ
مغموم دَ هرچانه ښهٔ ښکارم -

زهٔ چې مغموم باندې څهٔ ليکم يا دَ هغهٔ کلام لولم نو دهغهٔ
خنده رويه څهره راته وړاندې ولاړه وي کهٔ هرڅو ئې هېروم
هېرېږي مې نه - او چې ئې نهٔ شم هېرولے نو دَ هغهٔ متعلق
غېرجانبداره راۓ هم نهٔ شم څرګندولے مغموم زما اشنا دے -
اشنا به څوک څنګه هېر کړي - مغموم وائي -

اشنا مې ځان دے زهٔ به ځان هېروم
خدائيګو جهان نهٔ دے چې هېر ئې کړمه

دَ مغموم په شاعرۍ کښې دکلي وال ژوند عکس څرګند ښکاري

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه دخپل ماحول مطالعه ډېره ښه کړې ده او دغه مطالعه
په ډېر ښه ډول په خپلو شعرونو کښې څرګنده وي - په کلو کښې
د پېغلې دیدار یا خو په کودر کښې وي یا د کوڅې په چت او یا بیا
د کلي د کورونو دېوالونه هم چیت وي نو کله ناکله د دېوال
نه هم سر راهسکوي، ځکه خو مغموم خپلې کلي والې پېغلې ته
وائي - ~

څه خو یا نه کړه په دېوال اوګوره
ستا د کوڅې سره تېرېږ مه زه

وائي چې پېغله د ختو جوړه کړې نو هم ښه وي خو د پېغلتوب
سره چې ښائست هم ملګرے شي نو بیا خو هغه د مغموم خبره
چې ښائست او پېغلتوب سره یو ځائے شي ~
هره پېغله یوه مسته شان نغمه شي

د پېغلې تصور له چې څخه کښې او وپټلے شول د مغموم په کلام کښې
ډېر اوچت دے - هغه د پېغلې نه هډو د جنسي خواهش خیال
قدرهم نشي کولے - پېغله بس یو خیال دے، یو تصور دے، یو
ښکلے تصور - خو..... مغموم هم څه ارمان لري - د خپلې
خیالي پېغلې په حقله څه هوس نه لري - رښتې او ګورئ خومره
ښکلے ارمان او ښائیلي هوس لري - وائي چې ~

ما خو یو ګل د پسرلي کړې رېبه ~
چې بیا د پېغلو په کمڅو کښې اوسم

د خیالي پېغلې تصور د مغموم په خیال کښې دومره پوخ شوے

(c) ketabton.com: The Digital Library

دے چې کله کله د غه پېغله په کلا هم اووېنې نو وائي چې

سـتا د پازيب په هر يو شرنګ مې قسم

زړه دې نشه کـړم په نشوکېنې اوسم

دَ پېغلو پېغلتوب دې خدائے هم د پېغلو نصيب کړي - مغموم د پېغلتوب دَ خپلو لو هسه هم نهٔ لري پېغله او پېغلتوب ورته ګل او ګل ځانګه ښکاري - ګُل د ګل په ځانګه کښې ښهٔ ښکاري - کهٔ شوکوې ئې يا بُوېوې ئې نو مړاوے کېږي پېغله لکه د ګل هم د کتو د پاره پېدا ده - او يو معمولي ګل هم د wordswarth غوندې احساسي بنيادموته دا رنګ احساسات ورېخښي چې د بيان نه ئې عاجزه وي - او شايد چې د غه زور احساسات په بنده ځهٔ بېهوشي غوندې راولي او ځکه ئې اظهار نهٔ شي کولے - مغموم د پېغلو په ليد و هم هغه کيفيت محسوسوي کوم به چې wordswarth د ګل په ليد و محسوسولو ځکه خو وائي

چې : دا پېغلتوب موخدائے نصيب کړه پېغلو

زړهٔ مو نشه کـړم په نشوکښې اوسم

يواځې د پېغلو په ليد و مغموم دا کيفيت نهٔ محسوسوي بلکه چې د پېغلو د ښائست خبرې قدرله واورې نو هم ئې فکر يو سې د ځان نه ورک شانې شي نو په داسې موقعه مغموم وائې

چې د پېغلو د ښائست ذکر شروع شي

راپېدا شي يو جنون غوندې په ماکښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

مغموم چې په چمن ورګډ شي او د سرُوُو قطارونه اووينې د کمانډې راشي چې کښې ښېغلي ولاړې دي - او چې څه وخت په خود شي او پوهٔ شي چې دا خو ښېغلې نهٔ دي بلکې سروې ولاړې دي نو اووائي چې د دې سرُوُو د چا ښېغلې ښائست او ښېغلتوب ته پام شوے وُ، نو ځکه خو ښېغلې ښکارېږي ۔

ستا ښائست او ښېغلتوب ته ئې چې پام شي
هره سروه د چمن ښېغله ځينۍ شي

حقه خو داده چې هم ښېغله د مغمومؔ کائنات دے - ځکه خو ورته په ښېغله کښې کائنات او په کائنات کښې ښېغله ښکاري - وائي -

هر يو وار چې ورته ګورمه حيران شم
کله شمعه کله ګل کله سپوږمۍ شي

(يا) پوهٔ يم چې سپوږمۍ د څهٔ سيالي کوي
مياشته شي نرۍ شي خو نتکۍ نهٔ شي

ښېغلو کښې د مغمومؔ د خيال ښېغله او سبزې چې د پرو ورېسې خپلې ځوانۍ خاورې کړې دي، نو ځکه خو وائي -

ورېسې زلمو ځوانۍ خاورې ايرې کړې
خدائے دې ګونګ کړه څهٔ له ښېغلو ته خبرې کړي

(يا) چې رنګينۍ ته ولي راغونډې شولې
ښېغلو ترې ځان له لوپټې بورې کړي

مغموم سره دا خيالي مجلس به د مغمومؔ په هغه شعر ختم کړو کوم چې دا ثابتوي چې هغه شعر ئيکې نو شعوري طور

(c) ketabton.com: The Digital Library

ئې هم دَ پېغلې په تصور پیکي.دَ موجوده زمانې دَ پېغلو دَ
دوؤ کمڅو نه څهٔ بنکلے خیال اخلي وائې چې ؎

؎

پېچې ئې ستا په تصور کښې کلې یکم
نو هر شعر دَ غزل مې دوه کمڅي شي

(ایاز داوُدزے)

(c) ketabton.com: The Digital Library

عبدالله جان مغموم

روماني شاعر

دَ لوې پښتو خبرې

دَ قدرمن عبدالله جان مغموم دَ شعرونو، کالمونو، طنزونو، ډرامو او افسانو په حقله دَ دغه خپلې وېناخپل اند از منفرد قلمکار په قسمتې ده چې نه هغه هومره وو پېژندلے شو نۀ څۀ او ليکلے شو څومره چې زمونږ د ادب په معاصره دوره کښې دده په نورو همعصرو وپېژندلے شوي دي، باوجود ددې چې دے زمونږ د هغو سړونو په شمېر کښې شمارل کېږي کوم چې د "هفت پهلو" انسان يا شخصيت ټول صفتونه، اړخونه او رنګونه لري -

دَ مغموم صاحب دَ ژوند ګړې ګړې، لمحه لمحه ددغه "بې ځوکه" "بې سرکاره" "بې دلباره" ژړې په خدمت او هاند و هڅه کښې تېره شوې ده، هغه دَ خپلې ځواني دَ مستۍ هاغه شپې ورځې چې ځلمي يې په نورو نو رو تماشو کښې تېروي دۀ په پښتو لوستلو ليکلو کښې تېره کړې ده - مغموم خپل ټول صلاحيتونه ټول وختونه دَ پښتو له سره ځار کړي دي هغه دَ ژوند ټولې منډې ټول زيارونه دَ پښتو له پاره کړې دي - ځو بې صلې، بې طمعې، بې لالچه هغه دا هرڅۀ دَ يو ځو دنياوي غرضونو، مقصدونو حاصلولو له پاره نۀ دي کړي -

(c) ketabton.com: The Digital Library

په پښتو ادب کښې په موجوده وخت کښې د مغموم صیب نوم په مشرانو لیکوالو کښې راځي - دوه کم اتیا کاله عمر ئې دے - د شپېتو کالو راسې شاعري کوي - څو د دې نه زیات د موصوف د بې غمۍ او ناراستۍ څۀ مثال کېدے شي چې دا دے په دې شپېتۀ کاله کښې ایله اوس ئې د شاعرۍ پۀ میدے کتاب (د تورې اوربل توروکمځو خبرې) چاپ کوي - او دا هم زۀ په دې خبره ویارم چې کۀ زما زور ورسېږي نۀ وے نو دا کاغذونه به د لوګو او وینو خوراک شوي وو څو دپرېس غېږه به ئې نۀ وه لیدلې -

د عبدالله جان مغموم د شاعرۍ پۀ مقله مونږ مجموعي رايې داورکو شوچې نۀ دۀ د چا په رنګ شاعري کړې ده او نۀ دده په شان شاعري دده نه پس یل کوم شاعر وکړه مطلب دا دے چې مغموم صاحب یو "صاحب اسلوب شاعر" دے، څو پکار څو داده چې دده نه پس دده اسلوب لکه زمونږ د شلمې صدۍ د څنو نورو لویو او "با اسلوبه" شاعرانو (چې حمزه، اجمل او قلندر په کښې په سرکښې راځي) نوي نسل ئې پل کړي دي ولې یو څو دهغۀ د شعرو ادب د محفلونو نه لرې پاتې کېدل او بل دنېلي شاعرۍ په تشهیر نۀ کولو هغه د دغه اعزاز نه محرومه پاتې کړې دي نو کۀ د سینۀ غورو فکر نه پس دا رایې ورکړم هیڅوک به مې پرې ګرم نۀ کړي چې کومه شوخي، سادګي، بې باکي او رنګیني د مغموم صاحب په شاعرۍ کښې لیده او موندلې شي، د غه صفت دده د عمر د بل هیڅ کوم شاعر په شاعرۍ کښې نشته زما دې خبرې نه دې کوره هوکۍ دا مطلب څوک نۀ اخلي چې ګني عبدالله جان مغموم تر ټولو لوے، پوځے او زورآور شاعر دے - شلمې صدۍ د پښتو د شاعرۍ په بڼ کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

داسې داسې ګلونه ټوکولي دي چې په وږمو يې تمام پښتونخوا معطره ده چې شملې يې هسکې تا ترې سره سيالي کوي - زما اصل غرض خو دا دے چې کوم فطري روحاني خوږنده او ساده والے زمونږ ددې شاعر په شاعرۍ کښې پراته دي هغه د نورو شاعرانو په شاعرۍ کښې ډېر کم دي -

د معصوم صاحب "ګله" يا "پېغله" د هغه په زړه ذهن او د وجود په رګ رګ کښې مېشته ده خو دا څومره عجيبه خبره ده چې هم دغه پېغله معصوم صاحب په مخامخ سترګو ليدلې هم نه ده او ددې لوئے سوب دا ده د ماحول هغه رواجي او روايتي قلعه ګانې دي کومې چې د معصوم صاحب نه ګېر چاپېره د معصوم صاحب د فکر نه هم هسکې ولاړې دي - هغه وخت چې د معصوم صاحب د شعر شيرينو يا پېغله بنه مسته وه څنګ خلقو په ده د ګمراه شاعر پيلوته او الزامونه ولګول - وې به يې د د زلفو، سترګو شونډو و رخسارونو ذکر په ډېرو شليدلو ټکو کښې کوي - خو دا هوښيار شهسوار بيا هم د خپل مرام او مقام نه وانه ړولے شو - ده به وې زه د قدرت د فن ستائينه کوم، خلق که د انسان په لاس د جوړ شوي صنم مدحه ګري کوي زه دې د دومره لوئے ذات له خوا جوړ شوي شهکار تعريف او توصيف ولې او نه کړم - د چا سندرې چې ټول کائنات وائي - د چا مدحه ګري چې ټول قدرت کوي - بنه شاعري هغه ده کومه چې د هر دور هرې زمانې له پاره وي کومه چې هر وخت هر حالت کښې په زړګو بنه او ډېرې ښې لګي او معصوم صاحب په دې حقله خوش قسمته دے چې هغه کومه شاعري کوي هغه د يو

(c) ketabton.com: The Digital Library

محدود دائرې یا بلبل پاملته داره منت باره نهٔ ده، هغه پاتې کېد وشکې شاعري ده دَ هغې نه اوس هم او راتلونکیو ختونو کښې به هم خلق خوند او اثر اخلي - دَ مغموم صیب شاعري دَ انسان او انسانیت، دَ محبت او صداقت په دائمي او افاقي قدرونو بناده - دَ مغموم صاحب دَ شاعرۍ بنیادونه ډېر مضبوط دي - هغه دَ انسان دَ ښائست سندرې وئیلي دي دَ گلاب گلاب څهرو، غندل غندل ځوانو، سندرې ئې وئیلي دي هغه دَ مینې محبت سندر بولي دي - او مینه به خلق په هردور کښې کوي، دَ مینې مزے دومره کچه نهٔ وي چې دَ نرۍ سیلۍ دیوې چپې سره ترڅې ترڅې شي چې کښې مینې ن خلق پېژني، صبا به ئې نهٔ پېژني د دنیا بازار ولاړ دَ محبت په رده دې دَ دې بازار رنگ ونور هل چل او دَ ژوند هاند وهڅې په خپل ځائے څو د دغه ردې اهمیت حیثیت او افادیت نه هم انکار نهٔ شي کېدے -

مغموم صاحب داسې دَ زلفو انگو او شونډو صفتونه هم نهٔ دي کړي لکه چې دا بعضې بعضې شاعران ئې کوي - د هغهٔ سل په سل فیصده شعرونه دَ عشق دَ کړکړې نه "تاؤ" دي دهغهٔ انداز چې کوم دَ په پښتو ځوا کښې دا انداز خدائے پاک صرف درې شاعرانو ته په نصیب کړي دي او دغه دي یوسف اورکزي، سیف الرحمٰن سلیم او اکرام الله گران -

دَ تورې اوربل تورو کمڅو خـــبرې
څومره خوږې دي دَ تیرو خبرې
د نیمې شپې په خاموشۍ کښې گلي
نغمې نغمې شي دَ بنـــگړو خبرې

مغموم صاحب چې هر څهٔ هم لیکلي او وئیلي دي نو د پوهې او شعور

(c) ketabton.com: The Digital Library

سره ئې په بېدارو سترګو وګټلي دي هغه مدهوش او مجذوب شاعر نهٔ دے، هغه هاغه څهٔ ليکي په څهٔ چې خلق پو هېږي څهٔ چې خلق رخصوصًا نوي نسل خوښوي دَ مغموم صاحب ټول ژوند دَ مينې نه عبارت دے - دَ هغهٔ نظريه مينه ده - دَ هغهٔ مذهب محبت دے - دَ هغهٔ کلے ټول جهان دے - دَ هغهٔ کور دَ تصوراتي او دودې د پولونو دَ قيد و بند نه مبرا دے زهٔ دا خبره په دعوىٰ سره کوم چې کهٔ دَ عبدالله جان مغموم دَ شعرونو کتاب دَ هر قوم په ژبه کښې ترجمه شو هغوئي به دا شعرونه په دومره شوق او ذوق لولي لکه چې هغوئي د خپل ماحول دَ کوم مست روماني شاعر کلام لولي هغوئي ته به دا کلام پردے پردے نهٔ ښکاري -

مغموم صاحب مينه خوروي دَ مينې وږشکر دے، دَ مينې شاعر دے، مينه د هغهٔ ژوند دے، بې مينې ژوند هغه په ژوند نهٔ بولي - هغهٔ انسان سره مينه کوي انسانيت سره مينه کوي، دَ خدائے د مخلوق او ښکلو سره مينه کوي په خوا ژه کښې ئې هم ښکلي خوښېږي او روس هم د هاغه سوچ په دپوال ولاړ دے هم هاغه تپه ئې په خوله ده، هغهٔ سخت نظرياتي سړے دے داسې نظرياتي نه چې لکه دَ پرکار مرکزونو پسې ګرځي داسې نظرياتي چې دَ دائرو او مرکزونو رو حونه او نظرونه پسې اړوي ځنې نقطه چين به دَ مغموم صاحب دغه خود خواهي او په يو ځائے يو فکر او دريد نې ته "ګمراهي" وائي خو زهٔ هم دغه احساس د مغموم صاحب تر ټولو لوئے برے ګنړم -

هر يو وار چې ورته ګورمه حيران شم -
کله شمع کله ګل کله سپوږمۍ شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ه چې ته نه يې نو خاموشه خاموشي وي
څو چې راشې نو محفل کښې رنګيني شي
چې خبره د مطلب مخې له راشي
نو نادانه شي ماشومه شي ګډه شي

د عبدالله جان مغموم شاعري د درنو بې تولې لفظونو او اوږدو اوږدو بې مفهومه، بې معنې خبرو او د فلسفې د ګنجلکه شوو جنجالونو نه آزاده ده، ډېره ساده، ډېره رسانه، زړه ته کوزېدونکې زړه بښه کوونکې شاعري ده، اولسي شاعري ورته هم نه شو ويلې ځکه چې اولسي شاعري هم د يو سوچ د لاندې کېږي د هغې هم يوه خپله مخه وي، فني هنري اړخ ته په کښې ډېر کم خيال ساتلے شي. ټول زور په کښې په مقصد راوړلے شي او مغموم صاحب خو داسې شاعر دے چې د معنې او مقصد سره سره يې د فن نوکونه هم کافي قوي دي. د هر هر شعر د ټکي ټکي نه يې سادګي، نغمګي او رنګونه څڅېږي. هغه په زور شاعري نه کوي او نه يې د زور شاعري خوښېږي. د محسوساتو او احساساتو زيات قائل دے. او زه دا خبره په دې دعوی کوم چې که هغه په يو وخت کښې ډېر کمزورے شعر هم اووائي. زه ورته ويم چې په دې يو نظر بيا هم واچوي هغه خپله مخصوصه خندا وکړي (د مرچکي خندا هم مثلے شوې ده) وائي "پرېږده صابرشاه څه چې راغلي دي هغه راغلي دي اوس به په کښې څه هنري منافقت کوو، ما چرې هم خپل خيالات زخمي کړي نه دي د فطرت په قانون کښې چې ډېرې ګوتې وهې ډېرې کړمې به درته راولاړېږي" او د

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغهٔ هم د غه عادت او سوچ د هغهٔ شل فیصده شاعرۍ د فن د تلې نه غورزولې ده کهٔ چرې مغموم صاحب د یو "شیفت" په ځاے په بیلو بیلو وختونو کښې شعرونه لیکلې بیا بیا ئې کتلې بدې بدې کوتې ئې پکښې وهلے نو بیا خو به دا خبره هم و مبالغه نهٔ وه چې د هغهٔ د شعر سیال به د پښتو د جدید و شاعرانو په سل کښې هم وو په نظر نهٔ راتلو ځو د بد قسمتۍ نه څهٔ د هغه اصولو او څهٔ نارامۍ او ناروزګارۍ هغه د دغه "بخت" نه بې برخې کړې دے!

د عبدالله جان مغموم په ټوله شاعرۍ او ذهن څلور ټکې قابض دي دغه څلور ټکي د موصوف د شاعرۍ سمبولونه دي - هغه چې خبره تاؤ کړي راتاؤ کړي په "لوپټو"، "پېغله"، "لالے او ګلې" باندې او دروي، او هم د غو څلورو ټکو د هغه د شاعرۍ خوند مزه او رنګينې سېوا کړې ده!

خصوصاً د لوپټې له پاره خو هغه دومره نوي نوي خيالونه راوړي دي چې قاري په دې مجبوره شي چې کهٔ په ژوند کښې څهٔ دي هغه ټول هم د لوپټې د سورې لاندې پټ دي، لوپټه د حيا او پښتو رومبۍ نخښه ده مغموم صاحب د ټول سرو له پاره لوپټه لازمي ګڼي زهٔ دلته د "موتي له خرواره" د هغهٔ هغه شعرونه نيولو ستونکيو ته په وړاندې بدم کوم چې مغموم صاحب د لوپټې د عظمت، حيثيت، ښائست او مقام او احترام په حقله ويلي دي -

ستا د سرو شونډو اثر دے او د شنې لوپټې عکس دے
چې لمبه د ننګې شمعې کله شنه شي کله سره شي

تصور د لوپټې چې راله راشي — د شفق رنګينۍ لاړې شي پناه شي

ے چې رنګینې ټولې راغونډې شولې
پېغلو ترې ځان له لوپټې جوړې کړې
لوپټو یانې چې پېغلو سپین پړونې راپه سرکړه
دَ زلمو ټېرهٔ نظر جوړ لوپټو کښې چوکه کېږي

بهرحال خبره به په لنډو کوو چې دَ مغموم د شاعرۍ زمکه ډېره متینه او نموره وره ده - دا زمکه په یو نظر نه شي کچ کېدے - زهٔ دا اعتراف کوم چې دَ مغموم صاحب دَ مکمل جاج له پاره څومره څېړنه او پلټنه پکار وه ما او نهٔ کړے شوه - ما په دې لنډ تنګ وخت کښې هم دومره کولے شو چې دَ هغهٔ دَ شعر دَ "پېغلې" دَ مخ نه "لوپټه" لېم کښوکړم دَ نور خط وخال جائزه بې تاسو واخلئ چې د رومان دَدې شهزاده د غه ناوې څومره شکرباره، څومره حسن وره ده!

سید صابر شاه صابر
غریب آباد تهکال

(c) ketabton.com: The Digital Library

د تور او ربل تورو کمڅو خبري

(زما هغه شاعري چې ما نه چاپ کوله)

خدای شته که درته دروغ ووایم چې ما دا خپله شاعري نه چاپ کوله. هیڅ وخت د چاپ کولو اراده مې نه وه. ځکه چې دا زما د ځوانۍ شاعري ده، دا هغه شاعري ده چې د ځوانانو خوښه وه او د بوډاګانو بدې شوه. ځکه خو به زما د یوسف خان روکزي (مرحوم) او د سیف الرحمن سلیم خلاف په اخبارونو کښې مضمونونه چاپ کېدل او سرخط به یې و "په ادب کښې ګمراهي" مطلب یې دا و چې ای خلقو خبر شئ یو درې شاعران میدان ته راوتي دي. د پښتو ادب یې خراب کړو. دوی بې لارې شوي دي. دا بې لارې کسان به لارې سمه دا ړول غواړي نو دغه پښتنو دانشورانو زه د ګمراهانو په فهرست کښې شامل کړے وم. او په زړه کښې ما هم دا منلې وه چې زه په غلطه لار روان یم. په داسې غلطه لار چې راتلونکي نسلونه به تپوس کوي چې" ولې مغموم صیب دې ځوانۍ دربانديي داسې ستړې پښتې کړې وې چې سره د عقله او شعوره دې نیغه لار پرېښودلې وه او په کندو کپرو سرشوے وې او د پښتو ادب ګمراهۍ ته دې بوتلې وه" خو ما څه کړے

(c) ketabton.com: The Digital Library

وے، یوڅو اته د مخالفینو سختې سپورې خبرې او د ګمراهۍ
فتوې وې او بل خوا ته به چې زهٔ په مشاعره کښې او درېدم
او د غزل مطلع به مې اووېیله چې ....

یو تړی غوندې مُسکا چې ستا په سرو شونډو نڅوې شي
ټول ماحول سرور سرور شي او فضا یوه نغمه شي

نو په هال کښې به یو شور شو هلکانو او زلمو به ځپلې ټوپۍ
په هوا کښې والوزولې او ما له به ئې دومره شاباسې راکړې چې
د نقادانو هغه سپورې سختې خبرې به را ته هېرې شوې.
د ګمراهۍ ټولې فتوې به را ته هېرې شوې او صیاله به چې
کښېناستم نو یو بل مست غزل به مې اولیکلو یوه سیله جذبات
را لړزوونکې مطلع به ذهن ته راغله - یو ځل چې د مردان کالج
زلمو ته مې په یوهٔ مشاعره کښې په ځپل مخصوص انداز کښې د
غزل دا مطلع واورَوله نو تاسو یقین اوکړئ چې مېز وسته
درزېدهٔ ټوپۍ لړه کېدې لاسونه پړقېدهٔ او زلمو او زلمو ټپې
هال په سر راخستے وُ -

مطلع داسې وه -

ورپسې زلمو ځوانۍ خاورې ایرې کړې
خدائے دې کوتک کړه څټهٔ له پېغلو ته خبرې کړې

زما شاعري سمې خبرې دي - منافقت په کښې نشته - ساده
خبرې او ساده شعرونه دي - داسې شعرونه چې د اورېدو

یاد لوستو په وخت اوربدو نکي یا لوستونکي په شعر باندې
په سوچ کولو نهٔ مجبوره وي بس چې شعر واوري او
یا یې اولولي نو رسا زړهٔ او دماغ ته ورسي او هلته ځان له
ځاے پیدا کړي - زړهٔ ته او راتاؤ ځېږي نشه کوي - زړهٔ د بهوسو
لاندې او بهٔ نهٔ شم بوتلې زړهٔ گنجلکه شعر ونه نشم لیکلې -
زړهٔ چې څهٔ محسوسوم - زما چې څهٔ جذبات وي بس هغه
دَ شعرونو په ژبه خلقو ته رسول غواړم - او زما د غه
صداقت دَ پښتو زلمو او ځوانانو خوښ او دَ ښرانو ناقدانو
ناخوښ وو -

یوه ورځ پښتو اکېډیمۍ ته تلے وم - محترم مولانا
عبد القادر مرحوم مې اولیدو نو راته یې اووے چې "مغموم جانه
چرته سمه غونډې شاعري دې نشته چې زهٔ یې دَ هلکانو
جینکو په نصابي کتابونو کښې راولم" .... ما ورته وے چې
"سمه شاعري څنگه وي" راته یې وے چې "دا ستا شاعري کښې
نشي شونډې - خالونه او لوپټې وي" .. ما ورته وې چې
مولانا صېب زما خو هم دغه شاعري ده نو - مولانا صېب لاړو په
خپله مخه او زهٔ خفه د لگېر سلامته غونډې پاتې شوم - څو ورځې
پس دَ اسلامیه کالج په خېبر یونین هال کښې دَ پښتو درنه مشاعره
وه ، مولانا صېب یې صدارت کولو - چې زما نوم واخستے شو او زهٔ
سټېج ته اوختم نو مولانا صېب راته اووے چې څه کنه مغموم صېب جانه
څهٔ لوپټې موپټې والوزوه - ما ورته اووے چې اول دا

(c) ketabton.com: The Digital Library

درې شعرونه واورئ - نو بيا به درې لوښتې والوزوم -
شعرونه دا دي -

ستا د اوربل دا پرېشانۍ مزه کسه
د تورو سترګو ځېرانۍ مزه کسه
هرې تو چې پسې ګناه کوو مه
څومره تو بو کښې پښېمانۍ مزه که

او مولانا صيب

ځوانه ځوانۍ کښې د ځوانۍ تقاضې
په بوډاتوب مسلمانۍ مزه کسه

درې شعرونو په اورېدو سهتو ډنيتانو حسبِ عادت ډېر واه واه اوکړل او مولانا صيب هم مُسکې غونډې شو او سرې او خوزولو چې کښې ستا خبره رشتيا ده -

نو زما ددې دومره اوږد بيان نه مقصد دا دے چې ما ېخه اراده کړې وه چې زهٔ به خپله شاعري هيڅ کله نهٔ چاپ کووم خو نباغلي اياز داؤدزي را پسې شوے وُ چې مهٔ وېرېږه شاعري چاپ کړه - روس هغه د نن نه ډېرش کاله مخوا وخت نهٔ دے روس پښتو ادب دومره ترقي کړې ده چې ستا په شاعرۍ څوک اعتراض نشي کولے بلکه خلق به ئې په سر سترګو قبوله کړي نو د آيازخان په وينا مې کتاب چاپ کولو ته غاړه کښوده

(c) ketabton.com: The Digital Library

او ځینو دا اراده مې چې ښاغلي صابرشاه صابر ته څرګندونه کړه نو څو ورځې پس چې هغه دا سره مخ شو نو پوره شل صفحې یوه مقاله یې راله په لاس کښې راکړه چې عنوان یې و

„ مغموم د رومان شهزاده "

ددې سرخط په لوستو لاړم شیشې ته او درېدم خپل کړه وړه مې په کښې اوکتل څو خدائے شته که د شهزادګانو راکښې هیڅ هم وو بهرحال په دې مضمون کښې صابرشاه د لوښتو پحقله زما شعرونه ډېر ستائیلي دي لکه ایاز داؤدزي چې زما په شاعرۍ کښې د پېغلې په تصور دنیا اچولې ده، نو صابرشاه زما په مختلفو رنګونو کښې د لوښتې په ذکر یاندې بحث کړے دے - دوارو یکوالو د خپلې مینې او عقیدت اظهار په ډېرو ښکلو الفاظو کښې کړے دے او زه د دوی ډېر مشکور یم -

دا زما خوش قسمتي ده چې ماله خدائے پاک دوه شخصیتونه داسې راکړي دي چې که دواړه په ما ګران دي نو زه پرې هم بې شانه ډېر ګران یم - ځکه څو ایاز خان چې زما د شاعرۍ نه زما د تصور پېغله راوانسته نو داسې سرخنه یې ورله اوکړه چې زه یې ورته حیران کړم په دې کښې شک نشته چې ما پېغله خپلو شعرونو کښې ستائیلې ده څو هغه زما د تصور پېغله داسې نه وه ، هغه څو ساده بوده کلي والا پېغله وه د هغې څو دومره نخرې نه وې زده - دغه ساده بوده پېغله چې د ایاز خان ګوتو له ورغله نو داسې سرخنه یې ورله اوکړه

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې زه يې ورته حيران کړم - او د پاسه چې پرې صابر شاه داغې نو هغه زما د شاعرۍ نه ټولې رنګ برنګې لوېشتې راغونډې کړې - د دغه لوېشتو نه يې ټول ښائسته رنګونه را ټول کړل او دغه پېغلې له يې د لوېشتو يو اوږد پړونے جوړ کړو - هغه يې ورته په سر کړو - ساده بوده پېغلې نه يې دواړو قدردانو داسې ناوې جوړه کړه چې د پښتونخوا ټول ښائستونه ورته کوته په خوله شي -

زه د حُسن په لټون پسې چين ماچين ته نه يم تلے - زه د رنګو صراحي غاړه پېغلو پسې کابل ته نه يم تلے - ما خو د خپل کلي پېغله ستائيلې ده - د خپل چم او خپل کاونډ پېغله - او ثبوت يې زما دا شعر دے چې -

څه خو بانه کړه په ديوال اوګوره
ستا د کوڅې سره ټکرېږمه زه

ما چې ستر شاعر حمزه بابا ته دا شعر واورولو نو ډېر يې خوښ شو - په دې شعر کښې ما نه د بدخشان د پېغلې ذکر کړے دے او نه مې په کښې د ثمرقند حسن ستائيلے دے نو بيا ولې د حمزه بابا دا شعر دومره خوښ شوے وُو - ځکه چې د هغه په قول دا پښتني شعر دے پښتنه پېغله په کښې مخاطب کړے شوې ده - او کوڅه او ديوال هم د پښتنې ماحول

عکاسي کوي ـ ما خو په خپلو شعرونو کښې د پښتونخوا کچه کورونه ياد کړي دي ـ کچه کوڅې مې ستايلې دي نۀ مې د اسلام آباد محلونه ستايلي دي او نۀ مې د پلنو پلنو سړکونو صفت کړے دے ـ په کوم کښې چې دا شعر پېش کوم ـ ــ

د خپل اشنا هغه خاورينې کوڅې
د کهکشان نه خدائېګو ښې ښکارېدې

زۀ دا دعوىٰ نۀ کوم چې زما شاعري ګني د شاعرۍ د فن ټولې تقاضې پوره کوي يا د شاعرۍ د اصولو په تله تکي په تکي برابره ده ـ د خپلې شاعرۍ خامۍ راته معلومې دي کمزورۍ يې راته معلومې دي ـ خو سره د دې معلوماتو ما د خپلو شعرونو ته د دغه کمزورو د لرې کولو خامخا کوشش نۀ دے کړے ما په شعر کښې خيال له اهميت ورکړے دے فني ضرورتونو له نه ـ ما خپلې خبرې ته د رنګينه او خوږو الفاظو رنګينه جامې اغوستولې دي ـ خپله خبره مې پرې ښائسته کړې ده ـ او په ښکلي انداز کښې مې لوستونکو ته پېش کړې ده ـ ارمان دے کۀ د غه خبره د غه شعر کښې فني کمزورۍ وي خو د کمزورو باوجود هم د غه شعر اورېدونکو خوښ کړے دے او ما له يې "د ډېر ښۀ" په الفاظو داد ګيرنه راکړې ده ـ

توګرانو او خوږو ورونو خپله شاعري سره د خپلو ډېرو فني کمزورو د "تورې اوربل تورو کمڅو خبرې" په کتابي شکل کښې ستاسو په مخکښې ده ـ خدائے دې او کړي چې ستاسو خوښه شي

په لوئے الله مو سپارم

عبدالله جان مغموم

٧ ـ ٨ ـ ٢٠٠٠م

(c) ketabton.com: The Digital Library

لویه خدایه

بنګته پورته لاندې باندې
اوچې شاړې تاندې تاندې

دا شینکي شینکي باغونه
په غورزنګ رواني سیندونه

سمې غرونه په لړزان دي
کائنات واړه پرېشان دي

شین آسمان ځمکه روښودي
حق حیران ولاړ دي ګوري

چې انسان د انسان وینه
څښه په خوند خوند څکي غټېږي

کور په کور خونه په خونه
دښمنۍ دي چې خوربېږي

دَ مظلوم وینه ارزانه
هرې خواته ده روانه

رور دَ رور په مری ناست دے
زوئے دَ پلار سره په جنګ دے

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ انسان انسانیت نن
د چپو ان په زنګ کښې زنګ دے

دَ وطن په پاکه سیمه
یو تالان دے یو یرغل دے

لویه خدایه لویه خدایه
دا څه چل دے دا څه چل دے

(c) ketabton.com: The Digital Library

وریښې زلمو ځوانو خاورې ایرې کړې
خدایږې دې ګونګ کړه څه له پېغلو ته خبرې کړې

چې مې غټې قسمونه اول مات کړل
بیا توبې مې ځیلې تولې وریښې کړې

تصور چې د سرو شونډو راله راغلو
نو را پیاڅښېدم دیوې مې تولې سرې کړې

که هر څو مره هم رنځور یم نو به روغ شم
څوکه زلفې دې په ما لرې ځورې کړې

په دې راز باندې زه خدایږګو که څه پوې شوم
چې دې ستورو بېګا چا ته اشارې کړې

(c) ketabton.com: The Digital Library

بس یو پو ته غونډې خندا اوکړه ته
او د خندا سره ادا اوکړه ته

خدائیګو د لارې نه به ستون شمه زه
څو یو نظر ګلې په شا اوکړه ته

هغه یو ځل چې دې ښوا کړې وه
هسې ادا یو ځلې بیا اوکړه ته

ما ورته وے لږه مسکې شه کنه
نو راته ئې وے لږه ژړا اوکړه ته

معشوقه وا خله د ښوانۍ خوند ونه
نو بیا دې غم لږ د عقبې اوکړه ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

داسې په ما باندې وختونه راغلل
بې غمې لاړلې غمونه راغلل

ستا تصور چې مې د ځان سره کړو
چرته رېله بېګا خوبونه راغلل

وفا دې ټوله د رقیب سره شوه
زما په برخه تش لوظونه راغلل

ستا په راتلو دنیا آباده شوله
نو ته چې لاړې قیامتونه راغلل

څومره چې ما د زړه شکونه ویستل
هومره مې زړه کښې نور شکونه راغلل

(c) ketabton.com: The Digital Library

اول به زړه سره صلاح کوم
یا صحه بیا به ستا رضا کوم

دومره خبر شې چې مېن یم زړه
نوره قصه به درته بیا کوم

ددې دنیا خو ځکه بدې شم چې
خیره سینه او صفا کوم

د عشق سختۍ او خندا کانې زما
لال یم ایرو کښې هم ځلا کوم

مغموم ته په کومو کندو سر شوې
زړه خو قصه د خپل اشنا کوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

نشې نشې سوده نشې دې منم
سترګې دې سرې ډکې کاسې دې منم

اوس په محفل کښې شمعه بله شي جوړ
دا پتنګان ځکه دلې دې منم

ستا قبیح مکیږ او ګل ورته خندا
دَ پېغلتوب څو تقاضې دې منم

دَ چا په شپې ورځې رنګینې وې څو
په ما رڼا ورځې تیارې دې منم

دا ناصحان یې تېس ایستلې نه شي
دَ مغموم کلکې ارادې دې منم

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا مې ارادې جوړې نن ځوانې شوې
ځکه په توبو باندې پښېمانې شوې

ولې به د ستورو احسان منندهٔ یم
شپې مې د بېلتون چې پې آسانې شوې

تکې تورې شپې رو تنهایې زما
ما وے جوړې آسانې دي خوګرانې شوې

بیا دې آئینه کښې جوړه کتلې دي
ځکه اداګانې دې بل شانې شوې

مغموم چې کړه توبه د ګناهو نو نه
خدائګو تورې شپې ئې مسلمانې شوې

(c) ketabton.com: The Digital Library

تکې تورې شپې کړې تا
بیا زلفې خورې کړې تا

اووے په غصې کښې تا
ماتې مې ګجرې کړې تا

کله په مُسکی شوې تهٔ
کله په نخرې کړې تا

هرې یو ادا کښې نو
خدائیګو زلزلې کړې تا

لا په دیدن موړ نهٔ وم
ولې دیوې مرې کړې تا

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپه دَ انتظار په شوګیرو تېرَ وم
لاره په کتو په اندېښنو تېرَ وم

اوس چې زلمیتوب په مېکدو تېرَ وم
بیا به بوډا توب په مصلو تېرَ وم

اووه پسرلي راته نن بیا په خندا
بڼې زلزلې دي په توبو تېرَ وم

زهٔ د بېلتانهٔ دا اوږدې شپې ای اشنا
پوهٔ شه چې په غنو په اغزو تېرَ وم

پېغلې آئینې ته په خندا کښې اووے
څنګه قیامتونه په زلمو تېرَ وم

څوک به یې د ستورو په کتو تېرَوي
زهٔ خو تنهایي په اسویلو تېرَ وم

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته چې زلفې راخورې کړې تورې شپې شي
نو د ورځو نه دا شپې خدائیږو خوېدې شي

د بیاتون په تنهایو کښې چې رایادشي
په ژړا ژړا مې تورې سترګې سرې شي

خو چې داغ مې په لمن باندې راشي
ارمانونه مې دې ټول خاورې ایرې شي

ستا د تورو تورو سترګو بلا واخلم
بې لتا خو به دا شپې ډېرې درنې شي

که د زلفو کږه لار دې کړې له سمه
لاروي به لږ منزل ته ورنږدې شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

وېم چې ستا دنیا هم او سوزوم ایره کړم
چې دې زهٔ خدایه دَ زړهٔ په رنځ اخته کړم

دې ناصح ته څو زهٔ هسې په خوله ښهٔ کړم
کنې څهٔ چې راته زړهٔ وائي هغه کړم

کهٔ سپرلي کښې مې توبه ته نیت خراب شهٔ
دا تسبې به بیا واعظ ته حواله کړم

ستا په نهٔ راتلو زهٔ خدائیګو کهٔ خفه یم
څو دې ستورو ته دې ډېر بېګا ګېله کړم

مېکده و ته څو به مهٔ وایه ناصحه
کنې یاده به زهٔ هم ستا مصله کړم

چې لمن مې پرې سالمه پاتې کېږي
کې پوانونه به زهٔ ټول ریخه ریخه کړم

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ستا زلفې ولونه ولونه او نرۍ نرۍ ګڅې شي
جوړې ماته زولنې شي جوړې ماته ټېرندۍ شي

د فطرت دغه قانون دے د فطرت دغه اصول دے
چې ړو مېے د ژړېد ونه غوټۍ او خاندې مُسکۍ شي

شمعه ماته ګورې ژاړې او زهٔ شمعې ته ژړېږم
داسې تېرې اوږدې شپې شي داسې تېرې تنهايۍ شي

د اُلفت ګودره ښار شي دَ اُلفت ګودره وران شي
زلمیتوب د رکښې رسوا شي خاورې ايرې د رکښې ځوانۍ شي

چې کهٔ ستا دَغاړې هار شي په دې طمعه طمعه طمعه
زما او سبکې سټورې سټورې ملغلرې شي لړۍ شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګلان ټول ازغي ازغي شول په کمکو کښې څوک کېږي
ګلې هم سومبې سومبې شوې په ليمو کښې څوک کېږي

سفر وخت کښې بيا منزل ته رسېدل خدايګو چې ګران شي
مايوسي چې شي را مخکښې حوصلو کښې څوک کېږي!

ټول ماحول څومره رنګين وي، خاموشي څومره حسينې
چې دنيا د ټکو سټورو تورو شپو کښې څوک کېږي!

لوېشتو باندې چې پېغلو سپين پړونې را په سر کړل
د زلمو تېره نظر جوړ لوېشتو کښې څوک کېږي

جوړ ځواني په تېرېدو شوه، علامه د بوډا توب شوه
د ګناه هريو احساس چې مې توبو کښې څوک کېږي

اې! ګلونو يوې پېغلې داسې ووې چې بس له دې نه
د مغموم رنګين غزل به په کمڅو کښې څوک کېږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا دَ زلفو سلسلې دي
څومره ګُوړې دي اوږدې دي

دَ شفق سُرخي ترې زار شه
دا ستا شونډې داسې سرې دي

ټول ماحول غمژن غمژن دے
مایُوسۍ پرې را خورې دي

هر یو ستوري ته چې ګورم
سُور انګار دے سرې لمبې دي

دا رڼا رازونه فاش کړي
دا تیږې ترې خدائیګو نښې دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

بې واره توئېدلې بې اختیاره څڅېدلې
نن اوښکې مې په مخ دیوې دیوې وې بلېدلې

بېګاه په ډک محفل کښې را ته ووایه چې ګلې
ته ما ته خندېدلې که بل چا ته خندېدلې

بې تا نه ګلې څرنګه خاموشه خاموشي وه
تیږې هم د تیږو نه وېرېدلې بوږنېدلې

د مینې ابتداء کښې څه عجیبه شان قصه وه
زه تا نه شرمېدم ګلې ته ما نه شرمېدلې

مغموم څو لېونے دے څه په خود نه دے زړګیه
خفه ترې نه په څه یې ګیله منه یې ترې ولې

(c) ketabton.com: The Digital Library

تنهایي مې دي ملګرې او غمونه راسره دي
څهٔ اوکړم خدایه دوزخونه راسره دي

ستا په تور اوربل کښې ایښودو د پاره ګُلې
څو تنکۍ کلۍ او څو ګلونه راسره دي

د چا سپېرهٔ نظرې راله نهٔ کړې د نظره
هر وختې اے ملګرو دا فکرونه راسره دي

خپل دے نهٔ کمېږي په زړا به څنګه کمې شي
څو اوښکې څو نهٔ دي سېلابونه راسره دي

مغموم پرواځې نهٔ دے فکر مهٔ کوه ملګرې
کهٔ ته راسره نهٔ یې ستا یادونه راسره دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرهرونه جوړوي زړه کښې زخمونه جوړوي
هره یوه ادا دې قیامتونه جوړ وي

زړګے د چا مښن په پکښې هسې بندیوان شي
نادانه په زوربل کښې څڅه له ولونه جوړ وي

سم مې په زړګي کښې تورې داغونه رانسکاره شي
هغه چې په سپین مخ شینکي خالونه جوړوي

شپه تېره په ژړا شي او ورځ ډېره ناقلاره
انتظار څو د لمحو نه سم کلونه جوړ وي

ارمانونه تولوي او حسرتونه غونډ وي
مغموم تری په خپل زړه کښې څو قبرونه جوړوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا د مُسکا ستا د خندا نه قربان
قربان قربان هرې ادا نه قربان

چې دوه مئین په کښې منزل ته رسي
د هغې عشق دَ انتها نه قربان

شپه د بېلتون چې په وصال بدلوي
هغې سپوږمۍ هغې رڼا نه قربان

زړهٔ ناقراره ته قرار رسوي
ستا د پایزېبو دَ شرنګا نه قربان

(c) ketabton.com: The Digital Library

هلته کهٔ مینه او مئین نهٔ وي نو
هغه دنیا ددې دنیا نه قربان

کچه کچه راټوکېدلې ګلې
ستا دَ ځوانۍ دَ ابتداء نه قربان

چې پکښې ستا د زړهٔ درزا اورمه
د هغې شپې هغه چُپیا نه قربان

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله کله راته اوګوري مسکۍ شي
کله کله چې غصه شي سره مچې شي

ستا ښائست او پېغلتوب ته يې چې پام شي
هره سروه د چمن پېغله جينۍ شي

هر يو وار چې ورته ګورمه حيران شم
کله شمعه کله ګل کله سپوږمۍ شي

چې يې ستا په تصور کښې ياره ليکم
نو مصرعې د هر يو شعر دوه کمڅۍ شي

چې ته نه يې نو خاموشه خاموشي وي
خو چې راشې نو محفل کښې رنګيني شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

په قسمت یې د آسمان ستوري شمېرل شي
دهر چا چې خپلې ځوانې شپې پردې شي

یو د نګین غوندې غزل ترې خد ئېګو جوړ شي
چې ستا شونډې ستا خالونه ستا کمڅې شي

چې خبره د مطلب مخې لــــه را شي
نو نادانه شي ماشومه شي کمکې شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زړهٔ تسکین په میخانو کېږي نهٔ وُ
د سرو شرابو پیمانو کېږي نهٔ وُ

اوده جذبې رالړزوو سکې اثر
ربابه ستا په ترانو کېږي نهٔ وُ

تول کسې چاپېره تاوېدل له شمعې
هیڅ رقابت په پروانو کېږي نهٔ وُ

څکه پرې زهٔ نن بدګمانه شومه
چې تسلسل ئې بهانو کېږي نهٔ وُ

دَ میخوارانو محفل سوړ غوندې وُ
نن چې مغموم په میخانو کېږي نهٔ وُ

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله کله مې دا زړهٔ داسې خفه شي
ټول جهان توره تیارهٔ شي توره شپه شي

چې دې تش د لوپټې پلو ښکاره شي
رنګینۍ مې دَ خیالونو یوُ په دوه شي

نو دې پېغلې چې غصه شي نو ترخې شي
او لالي چې په غصه شي لاخوږه شي

یو لمن مې دې سالمه وي نو خبر دے
کۀ پوه اتونه مې کۀ ټول ریبنه شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ښائست او پېغلتوب سره یوځای شي
هره پېغله یوه مسته شان نغمه شي

بهانه به د ورتلو شي راته جوړه
خدای دې اوکړي چې یو سل واره خفه شي

چې زمانه دې محفل ته چې بل را شي
یو ازغی شي راته سترګو کښې څوکه شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

مست تسم دَ پازیبو دَ شرنګا سره
یا دَ مستو پیغلو دَ خندا سره

نشته خدایګو هیڅ نشته زما سره
لاړه خوشحالي خندا دَ تا سره

یو څه زما زړهٔ داسې درزېږي نه
هر څهٔ په لړزان شي ستا ادا سره

تورو تورو زلفو توري شپې کړلې
توري شپې صبا شوې ستا خندا سره

واخله اے مغمومه د ځوانۍ مزې
روستو به بیا ګورو دَ عقبیٰ سره

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ستا خندا زما ژړا اونه شوه
نن مې د زړه تسلّي بیا اونه شوه

دا راته وایه بیا به څه کړم ګلې
که حوصله مې تر صبا اونه شوه

ته چې محفل ته یاره را نغلې نن
شمع خو بله شوه رڼا اونه شوه

بس تسلّي د ناقلاره زړګي
هم په دعا هم په دوا اونه شوه

چې په دعا کښې تړې نه هېر شو مغموم
نو اشنائي خو د اشنا اونه شوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

په خوله کښې اه په زړهٔ غمونه لرم
خدایګو هم دا دوه نعمتونه لرم

لا څو توبې ته برابر نهٔ یمه
لا څو په زړهٔ کښې ارمانونه لرم

زهٔ دَ هغې دَ هر کلي دَ پاره
لا څو څو روښکې څو آهونه لرم

نن په خندا کښې شین خالی اووښل
هرې ادا کښې قیامتونه لرم

مرګیه! پام کوه دَ وخته نهٔ شې
لا په دنیا کښې ډیر کارونه لرم

(c) ketabton.com: The Digital Library

داغلي ورځې شپې د پرېشانۍ زما
وکړې تقاضې خپلې ځوانۍ زما

پټ رازې څرګند کړو رقيبانو ته
راشئ دا دې ګورئ نادانۍ زما

ماچې کړلې ماتې مېخانه کښې نن
دا هغه توبې وې پخوانۍ زما

زهٔ خو اے ربباره دومره پوهے شوم
جوړې آبادېږي ويرانۍ زما

هلته آئينه درته حيرانه ده
دلته دي حيرانې حيرانۍ زما

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا د وصال په رنګينو کښې اوسم
په غوړېدلو پسرلو کښې اوسم

ما خو يو ګل د پسرلي کړې د سبه
چې بيا دَ پېغلو په کمڅو کښې اوسم

ستا دَ پنزېب په هر يو شرنګ مې قسم
ژوند مې نغمه شو په نغمو کښې اوسم

دا پېغلتوب مو خدائ نصيب کړه پېغلو
زهٔ مو نشه کړم په نشو کښې اوسم

دَ ژوند د ډېرو ناکامو دَ لاسه
يو اسوېلے شوم اسوېلو کښې اوسم

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا د زلفو سلسلې چې رانغورې شوې را اوږدې شوې
دا بېدارې شوې شپې او ورځې لاړلې اوږدې شوې

دا ګوري ستا د ځوانۍ وه، که لمبې وې د سرو شونډو
چې په هسې تصور یې د خیبر تېرې پستې شوې

ارمانونه حسرتونه څه ځوانه ځوانه یادونه
وخته بس په وړاندې مه ځه رو ستو پاتې قافلې شوې

دا د چا وې آرزوګانې چې دا ستا د در شوې خاورې
دا د چا د مینې اور وو چې ایرې ستا د کوڅې شوې

هر یو غشی اوس خطا ځي د زړه نخښې نه په ځوا ځي
سپېلنی شم د یار سترګو د چا سترګې در پسې شوې

دا ګلونه که راغزي وو خدا ئے خیر دے چې دا څه وو
هم مې ښنځ شو په نظر کښې هم مې سترګې پرې ځوږې شوې

(c) ketabton.com: The Digital Library

مینې دې آسانې را ته ګرانې کړې
ټولې حوصلې مې ځې حیرانې کړې

اوکړه تماشه د پتنګانو مې
هر یو سره شمعې حملاحکانې کړې

ستا مړاوې نظر ایله تازه کړمه
مړاوې حوصلې ځې راله ځوانې کړې

ولې ارادې خپلې څرګندې کړم
ته به ځې ناصحه مسلمانې کړې

مینه کښې معصومه نادانۍ ریښه وې
خدایه ټولې پوهې مې نادانې کړې

(c) ketabton.com: The Digital Library

رقیب چې ساله نن پیغور راکوي
خدای ګڼو غمونه راله نور راکوي

و یم چې په زلفو کښې دې پټ شمه زهٔ
داسې صلاح دې اوربل ځور راکوي

چې مې دَ زړهٔ خوښه کوله نهٔ شي
نو جوابونه څهٔ له سپور راکوي

ستا دَ خوږو خوږو خبرو لوګې
راله په خوږ زړګي تکور راکوي

دغه یارونه دې لږ پوهې کړه کنه
بیا بیا بلنه ستا په لور راکوي

شمعه بلیږي د رڼا دپاره
د پتنګانو د قضا د پاره

لا به تر څو پورې ژړېږمه نور
ستا د پوښتې غوندې خندا دپاره

د آسمان ستورې مې په شمېر کړل ګلې
پاتې یو څو شو د صبا دپاره

دا زه منم چې لېونې یمه خو
یم لېونې څه مدعا دپاره

ستا د خندا په انتظار دي ګڼې
کلۍ تیارې دي خندا د پاره

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوښکه څوند دے نوے ژوند دے دې اوبو کښې
راته اووے صُراحی په غړغړو کښې

نهٔ مې ورځو کښې سکون شته نهٔ په شپو کښې
پرېشانی مې راپېښه شوې دې مغزو کښې

تهٔ د سرو شونډو د تاوه څهٔ خبر یې
سرې لمبې ئې بلې کړې دي سینو کښې

محفلونه د سرود ځکه ساړهٔ شول
پېغلو وراچول پازېب په خپلو پښو کښې

نهٔ شراب وو نهٔ ساقي وُ په محفل کښې
وو مدهوشه ستا د سرو سترګو نشو کښې

څومره ښهٔ د تصور هغه ساعت وُ
چې تیالونه مې وهل ستا په کمڅو کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

نغمې نغمې دي د ليلی خبرې
څومره خوږې دي يارہ ستا خبرې

دا د وفا او د جفا خبرې
دي د خندا او د ژړا خبرې

ښائي دنيا کښې د دنيا خبرې
ناصحه پرېږده د عقبی خبرې

زه څو د ستورو سره تل کوم
ستا د ښايست او د ادا خبرې

د دې دنيا څو ځکه بدې شم چې
کوم سپينې او صفا خبرې

ستا د پائېلو مستو مستو نغمو
کړې لې خطا را نه رښتيا خبرې

(c) ketabton.com: The Digital Library

راغې ماښام د ډېرو غمونو سره
سپینه سپوږمۍ تورو داغونو سره

ستوري پیدا دي د ژړا د پاره
ښایي خندا د پرهرونو سره

څه تسبې خپلې واعظ ته بخښم
راغې ساقي چې د جامونو سره

ستا د راتلو ساعت څو دومره اوکړل
خدا ځکه عادت شوم قیامتونو سره

غریب شفق به څه سیالي کړي ګلې
ستا په نکریزو سرو لاسونو سره

(c) ketabton.com: The Digital Library

تورې تېرې راته فنا ښکاري
چې دې په سرو شونډو خندا ښکاري

په تورو شپو کې چې ناقلاره کړم
خدایګو یادونه راته ستا ښکاري

ستا د روربل تېرې منم ګلې
دا پرېشانې په کېنې زما ښکاري

زما د زړه دې سادګۍ ته ګوره
هره جفا دې راته ادا ښکاري

وخت د وصال کښې څڅېدلې اوښکې
د خوشحالۍ مې انتها ښکاري

(c) ketabton.com: The Digital Library

خدایه ترڅو به نور ژړېږم زهٔ
غم د بېلتون کښې به کړېږم زهٔ

څهٔ خو بانه کړه په دېوال اوګوره
ستا د کوڅې سره تېرېږم زهٔ

دا مې د عشق کاملېدهٔ دي کنه
چې د نارنج هسې زېړېږم زهٔ

په حقیقت د دې دُنیا پوے شمه
چې ادیرې سره تېرېږم زهٔ

مخ دې راواړه وه دیدا کړه ګُلې
د زلفو شپو کښې دې وېرېږم زهٔ

(c) ketabton.com: The Digital Library

کالی زړ بڼ يي څه مُسکې ځونه دي
مړاوي ګلونه دي غوټۍ ځونه دي

ورته منګل تل وار خطا وي ځکه
دا خاماران دي څه کمڅې ځونه دي

ځکه ځوئ زه داسې بې واره تويوم
اوښکې مې خپلې دي پردۍ ځونه دي

څه شوه چې زه ورته ژړېږم مُدام
په عشق کښې دا څه کمزورې ځونه دي

هسې به ژاړې لا مُسېږې ولې
سترګې ناپوهه لېونۍ ځونه دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د نجونو ښکلې مې ځلېږي په کتو کښې
لکه ستورې چې ځلېږي تورو شپو کښې

د اغيارو په محفل کښې داسې ښکارې
لکه ګل چې تو کېدلې وي اغزو کښې

اے ناصحه که ستا او منم توبه کړم
بې رنګې به راپېدا شي مېکدو کښې

د کې شپې ورته د ستورو هم پسخېږي
زړه ګلونه چې اېښولي وي کمڅو کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

اداګانې چې هر څو مره کوې ښېر دے
څو چې کبر دې رانهٔ شي په مغرو کښې

اراده مې د ورتلو ده نن ورځمه
برکت مې دې خدائے وراچوي په تلو کښې

څوب خندا به په مغموم باندې حرام کړي
يوه پېغله به پېدا شي جينکو کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

راشي راته اوګوري مُسکی نشي
راشي پسرلے څو رنګيني نشي

پوهېږم چې سپوږمۍ د څهٔ سيالي کوي
مياشته شي نرۍ شي څو ښکلې نهٔ شي

شمعه هم ژړېږي هم خندا کوي
دا راسره غم دے لېونۍ نهٔ شي

دا د غيرت ډکه پښتنه لمن
چا ته دې څوره چا ته جولۍ نهٔ شي

مهٔ وايه څهٔ ماته د رېبار په خوله
ستا زما خبرې دې پردۍ نهٔ شي

نشي تسلّي د ناقلاره زړهٔ
څو چې راته اوګوري مُسکی نشي

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا دې یادونو سلسلې جوړې کړې
بیا دې غمونو تورې شپې جوړې کړې

ستا د ځوانۍ د تقاضونه قربان
هرې ادا دې زلزلې جوړې کړې

د پیغلتوب کور دې ودان او سې تل
چې دې د پیغلو نه نغمې جوړې کړې

ستا د سرو سترګو د سیالۍ په خاطر
خلقو شرابو له کاسې جوړې کړې

(c) ketabton.com: The Digital Library

81

چې رنګينۍ ټولې را غونډې شولې
پېغلوټې ځان له لوپټې جوړې کړې

ما دې ورکوټي شان زړګي کښې ګلې
د ارمانو اديرې جوړې کړې

ستا د بېلتون تيرې روښانه نۀ شوې
مغموم کۀ روښکو نه ډيوې جوړې کړې

(c) ketabton.com: The Digital Library

نور دې اے ژوندونه په سجدو نهٔ تېرَوم
نور دې په شمېرلو د تسبو نهٔ تېرَوم

ځمه مېکدې ته لېونۍ دې هلته دېرس
نورې تنهايۍ په اسوېلو نهٔ تېرَوم

ذړهٔ مې دے ژوندے روارادې مې هم ژوندۍ
نورې لوبې تندې په ژوندونهٔ تېرَوم

هم ستا تصوّر راشي راله خوب راولي
زهٔ د بېلتون شپې په شوګېرو نهٔ تېروم

لاړ شه اے مغموّمه چاردې نسهٔ کور دې آباد
زهٔ ځوانه ځوانۍ په مصلو نهٔ تېرَوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

بېلتانهٔ کښې څهٔ دا هسې چل په ما شي
شپه درنه شي هر يو څيز توره بلا شي

کله کله تصوّر کښې دا له را شي!
را ته او ګوري مُسکی شي په خندا شي

تصوّر دَ لوېښې چې دا له را شي
دَ شفق رنګينۍ لاړې شي فنا شي

تنهايۍ کښې دَ زړګي دا غونه شمېرم
دومره ډېر دي چې ئې شمېر را نه خطا شي

ستا پوُټې غونډې مُسکا ته نهٔ رسېږي
ټول ګلُونه دَ چمن کهٔ په خندا شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستړي ستوري څو ويدهٔ شول په ارام شول
زهٔ به ويښ يم تر هغې چې هغه راشي

يو دې غم د بېلتانهٔ ورسره نهٔ وي
نور دې ټول غمونه راشي چې زما شي

په وصال کښې مې دا ذرهٔ ولې درزېږي
چې منزل ته ورسېږي وارخطا شي؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

نن په فضا کښې رنګينې ښکاري
ګل په خندا کلۍ مُسکۍ ښکاري

ستا دَ سرو سترګو په نشو مې قسم
پکښې سرور په کښې مستۍ ښکاري

د ستړي زړهٔ د ستومانو دلاسه
هره يو ساه مې يو سلګۍ ښکاري

صراحۍ ستا په غړ غړو مې سوګند
د ژوند مقصد دې بس اِتکۍ ښکاري

دَ پېغلتوب د تقاضو دَ لاسه
هره يو پېغله لېونۍ ښکاري

(c) ketabton.com: The Digital Library

راځئ ستورو چې اوده شو شپه پخه شوه
هغې پېغلې نه جوړ بیا هېره وعده شوه

دې زما ځېرې کړېوان ته چې پام شو
نو په خپلو ستمونو نن داده شوه

د رنګینۍ د لوپټې به دې سیوا شي
که زما د زړه په وینو لړه سره شوه

چې زړه ستا او ته زما شوې د زړه سره
د ژوندون تپه نیمګړې وه پوره شوه

د خندا د زړه ارمان جوړې پوره شو
چې ستا سرو شونډو له راغله پرې خوږه شوه

په ګرشل د پېغلتوب چې قدم کېښو
اول ګل وې اوس د ګلو بوغنچه شوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

چاته شراب چاته کاسې ښکارېږي
ماته ستا سترګې مېکدې ښکارېږي

زما دَ اوښکو مقابل کښې بېګاه
ستورې ورې ډېوې ښکارېدې

دَ څوک رڼا هغه خاورېنې کوڅې
دَ کهکشان نه خدا ئېګو ښې ښکارېدې

چې ستا دَ تللو ساعت را غې ګُلې
دَ هر يو ستورې سترګې سرې ښکارېدې

ته چې محفل ته ياره رانغلې نن
شمعې که بلې وې هم مړې ښکارېدې

(c) ketabton.com: The Digital Library

هرته چې زلزل غوټې پېدا شي حوصله کېږي
زړه یې روان د ژوند په هغې مرحله کېږي

هله ستا غوږونو کېږي دوړونه په تالې وو
دلته ځنګېدم زړه د الفت په ګواره کېږي

یو پسرلی څه چې پسرلو کېږي خدایګو نشته
دومره رنګینې دي ښېغلې ستا په لوېته کېږي

ته چې را ښکاره شي او زړه کې مې په درزا شي
څومره ډېر خوندونه وي په دغه زلزله کېږي

بس دې د توبو نه خو خدایه ټول عمر له خلاص کړم
ټولې مې غوپه کړې د شرابو یو کاسه کېږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

څنګه دې ځائے شوي خدایه زړهٔ ورته حیران یم
دومره چې پر غمونه دې وره غونډې سینه کښې

بس دے دا نیمګړي ارمانونه به راټول کړم
چې پر به مزارونه کړم د زړهٔ په ادیره کښې

نن که چرې ژوند ؤ د هغې وعده رښتیا شوه
مل به دوه مئین شي د یو بل سره په شپه کښې

ورشه اے مغمومه چې د ژوند په خوږو پوځې
ډېر دي لېونې دغه ورا یسته مېکده کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

هر طرف ته ګورم مایوسي دي او غمونه دي
ګېر چاپېره تاؤ دانه سره وتېکي دي اورونه دي

نور دې هم څو ورځې د چمن ګلونه اوخاندي
څو چې په خندا زما د خوږ زړه پرهرونه دي

څومره بختور دي چې پوره يې حسرتونه شو
ستا په تور اوربل کښې په خندا ځکه ګلونه دي

اوس څو د منزل د رسېدو خبره ګرانه شوه
اوس څو هر قدم کښې تيندکونه دي دامونه دي

مغموم څو دې حالاتو په ژوندون پورې ستومانه کړو
څومره پرېشاني دي ګلې څومره ډېر غمونه دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ما په زیر زیر ورته کتلې نشو
په دتهو دتهو مې ژړلې نشو

زړه د ګناه نه وېرېږي مه ځکه
څاڅکې شراب مې هم څکلې نشو

ما وې چې تا نه به څه سوال کومه
څه مې غوښتل خو مې غوښتلې نشو

زما د زړه د تسلّۍ د پاره
دا رقیبان دې لږ شړلې نشو

ستا د محفل د بلې شمعې کورې
دا پتنګان مې هم زغملې نشو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډېر لمسونو نه راته شوی دي خو
دَ رقیبانو مې منلے نهٔ شو

ستا دَ راتلو په انتظار کښې کُملې
دَ آسمان ستوري مې شمېرلے نشو

بچې دَ راتلو نه دې خبر شو مغموم
دَ خوشحالۍ نه یې خندلے نهٔ شو

(c) ketabton.com: The Digital Library

خدایه یو څو ورځې ژوندون دې راکړه
او هغه هم په مېګتون دې راکړه

دا علامه دَ بل طوفان ده جوړے
چې یو پوستې غوندې سکون دې راکړه

سر په زنګون په فکر ناسته شوله
ښهٔ شوه چې سوچ له دا زنګون دې راکړه

خدایه همت هم دَ فرهاد راکړه چې
غم لکه غر دَ بې ستون دې راکړه

(c) ketabton.com: The Digital Library

94

هغې له هم خوئې دَ لیلیٰ ورکړه نو
ماله جُنون چې دَ مجنون دې راکړو

ژوند دَ ژړا کله خندا شي پېکښې
ما وې جوړ تریخ دې خو ترسکون دې راکړو

خدایه ! اول دې زړهٔ مئین کړمه او
بیا دَ فراق دا شوانخون دې راکړو

(c) ketabton.com: The Digital Library

مکوه ساقي نن راته نا مکوه
مکوه دا ظلم ناروا مکوه

ناصحه نن درته څه نه وېنو
دا سې خبرې راته بیا مکوه

زړګیه نن څو په آرام يې کنه
پرېښوده غمونه د صبا مکوه

کوه ستم چې څومره کولې شې ته
زما د غم هډو پروا مکوه

چې ستا مغموم پرې خفه کېږي ګلې
دا سې قیصې ورته ته بیا مکوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

96

دا څو ځله غم نهٔ دے چې تېر ئې کړمه
اشنا یو خوب نهٔ دے چې هېر ئې کړمه

شپه وي اوږده او مشغولا مې ایله
د غمه څو ستوري وي چې شمېر ئې کړمه

هغې نن او وے آئینې ته داسې
حُسن مې کم دے څهٔ چې ډېر ئې کړمه

ما ئې د سرو شونډو نه غلا کوله
زلفې وَلُول شوې را ګېر ئې کړمه

اشنا مې ځان دے زهٔ به ځان هېروم
خدایګو جهان نهٔ دے چې هېر ئې کړمه

(c) ketabton.com: The Digital Library

څهٔ ژړا شي څهٔ سلګۍ شي دَ غزل جوړه مطلع شي
اَ سویلي زما شعرونه د ښې اوښکې قافیه شي

یو نرۍ غوندې مُسکا چې ستا په سرو شونډو خوره شي
ټول ماحول سرور سرور شي او فضا یوه نغمه شي

زما سترګې خدایه ړوندې کړې زما اوښکو ریا اوکړه
دا زړهٔ چاودې شمعه پرېږدئ چې سلګو سلګو کښې مړه شي

ستا د سرو شونډو اثر دے او د شنې لوښتې عکس دے
چې لمبه دَ تنکۍ شمعې کله سره شي کله شنه شي

څهٔ کږه غوندې ښکارېږي دا دُنیا راته هم خدایږګو
کله کله ستا دَ زلفو تېغه لاره چې کږه شي

نور زهٔ هېڅ درنه نهٔ غواړم هېڅ ارمان مې په زړهٔ نشته
دَ ځوانۍ څو تقاضې دي لو یه خدایه کهٔ پوره شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ واغظ په دې ذکرونو او توبو چې غلط نهٔ شي
بې وسی چې شي را جمع ترې نه جوړه بس توبه شي

کله کله په محفل کښې چې بې خیاله په خندا شي
ستا سرې سترګې شي جامونه سرې شونډې میکدهٔ شي

موږ د ډېرهٔ حالونه وايُو سترګو سترګو کښې يو بل ته
زهٔ هغې ته آئینه شم هغه ما ته آئینه شي

چې د شين آسمان سینه کښې تنکي ستوري را ښکاره شي
ما ته یاد شي مُټېشونه ما ته یاده لوُپټه شي

شوے
وېم چې هغه وخت ترې زار شوے هغه وخت ترې نه لوږدے
چې غصې نه تسکه سره شي چې غمې نه سره لمبه شي

د بېلتون په تورو شپو کښې تصور کښې را له راشي
زما سترګو کښې يې شپه شي زما سترګو کښې اوده شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

را غلهٔ غمونه جوړې نوې را غلهٔ
خاموش زړګي ته څهٔ په شور راغلهٔ

دَ ټوک دودي غم مې ژړلے نهٔ شو
دَ عشق غمونه په پېغور راغلهٔ

څو اسویلي مې ورسره شو ځکه
دا طوفانونو لږ په زور را غلهٔ

ما ئې نقشونه جوړول په زړهٔ کښې
ښهٔ شوه خالونه پکښې تور را غلهٔ

زهٔ دَ غمونو نه خبر نهٔ وُم
پوے شوم اېله چې مې په کور راغلهٔ

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغې وټل تهمت په ما پورې شو
ما وې چې نا خدا یې ګو په ما پورې شو

د رنځ علاج په طبيبانو نه شو
پاتې اميد مې يو په تا پورې شو

بيا پتنګان درنه چاپېر شول شمعې
محفل دې ګرم تر صبا پورې شو

اول به غم وُ د محشر راسره
اوس د جفا نه تر وفا پورې شو

تا د غصې نه تندې ګونجې کړلو
دلته په نوم د يو ادا پورې شو

مغموم نه خدائے سره وعده کړې وه
تور د ګناه پرې ولې بيا پورې شو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځکه مې د ډېرې پرېشانۍ شي کنه
قصې رایادې پخوانۍ شي کنه

د دې دُنیا سختې مې نخوښې دي چې
هلته به ما ته آسانۍ شي کنه

چې آئینه راته حیرانه شي نو
ځکه مې د ډېرې حیرانۍ شي کنه

ښکته چې سر په ځنګنونو کښې کړم
یادې مې ټولې نادانۍ شي کنه

ټو تقاضې چې شي شروع مغمومه
نو علامه بس دَ ځوانۍ شي کنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځکه زمانه نن ژړا هېره شوه
چې د هغې نه نن ادا هېره شوه

عمر مې ټول په ژړا کانو تېر شو
زما د شونډو نه خندا هېره شوه

ستا د ښائست په تماشه شوه ګلې
شمع ګل کېدې ترې رڼا هېره شوه

اوښکې ګستاخې دا روانې شولې
وخت د وصال کښې ترې حیا هېره شوه

د زړهٔ پرهر به ئې ښهٔ شوے وي نو
مغموم نه ځکه جوړ ژړا هېره شوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

اول ژړا وې بیا سلګۍ شي کنه
دا سې د زړه مې تسلۍ شي کنه

شمعې بس نوره دومره سېله شه چې
دا پتنګان دلې دلې شي کنه

راځې ماښام د ډېرو ستورو سره
اوس خو به تېرې تنهایۍ شي کنه

مانه که پاتې شي زما جونګړه
تا نه به هم پاتې مانۍ شي کنه

زړه مې په دغه ځلې شي ځړیکې ځړیکې
چې را په یاد ستا بې ارزۍ شي کنه

مغموم په غم کښې په خندا وې ځکه
چې په خندا تېرې سختۍ شه کنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورتیر

که هرڅو دې غم د حد نه په شي
حوصله مې شي مضبوطه زغم مې ډېر شي

که به یې زړه نه یو ساعت له همته وځي
نو مغموم دې له خپل خدایه څنې هېر شي

نشو ساقي په ډېرو څکلو نشو
هېر مې اشنا په هېرولو نشو

څه شوه که نن مو په خندا کېږمه زه
غم خو ختم په خندولو نشو

خوشې عبث دي کوششونه زما
جوړ مې قسمت په جوړولو نشو

زه خو حېران یم چې دا زړه مې ولې
خور د اوربل په خورولو نشو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا دَ وربل دا پر پېشانۍ مزه که
دَ تورو سترګو حیرانۍ مزه که

هرې توبې پسې ګناه کوم
څومره توبو کښې پښېمانۍ مزه که

ځوانه ځوانۍ کښې دَ ځوانۍ تقاضې
په بوډا توب مسلمانۍ مزه که

❋

مانه زما دَ حال تپوس مه کوه
په زړهٔ زخمي په خوله خندا یمه زهٔ

سینه سوری مې کښې ستا نقشونه لټوم
ګني مئین خدایګو په تا یمه زهٔ

دَ خپل پردي خندا به څهٔ کړمه زهٔ
خپله خپل ځان پورې خندا یمه زهٔ

(c) ketabton.com: The Digital Library

په محفل کښې بلېدې ته که په قبر ژړېدې ته
نن څو خدايږګو که اے شمعې د مدام په ډنګې وې ته

زه به خدائے ته زاري اوکړم ما به خدائے د ګلاب ګل کړي
که اوربل کښې مې ايږدې ته که ګټوکښې مې ټومبې ته

نوږه هم فتنه فتنه شوه نوږه هم غرور غرور شوه
آئينې خدائے دې ړنده کړه ورته ولې مُسېدې ته

ستا راتله يو زلزله وه، ستا راتله څو يو قيامت وُ
هغه وخت به لا څه حال وي چې محفل نه څه وځې ته

زه به ټول شم سترګې سترګې، سترګې سترګې به ټول شمه
څوکه ستا وعده رښتيا وي په رښتيا ګلې راځې ته

ستا د سرو سترګو کاسو کښې د ځوانۍ نشې ګډېږي
هسې نه چې چرته توے شي څه له يې بل خوا اړوې ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا د مینې یو اوصول دے، دا د مینې یو قانون دے
چې په خوله به هیڅ نه وایې چې په خوله به لاس ایږدې ته

چې په شپه د انتظار کښې ددې ستورو سترګې سرې شي
او په زړه مې څه چل او شي نو زړه پوئے شم چې راځې ته

اے مغمومه بد نصیبه بد قسمت یې بد قسمته
داسې وخت کښې وار خطا شوے چې منزل ته شوے نزدې ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ زړهٔ تسکین په میخانو کښې لټوم
دَ سرو شرابو پیمانو کښې لټوم

یوه رنګینه تېره شوې لمحه
ربابه ستا په ترانو کښې لټوم

پرې چې راته ئې ستا په سر چُغلي کړې وه
هغه یو ستورے بېګانو کښې لټوم

زهٔ څو حېران یم چې دې زړهٔ له یه نن
کومه بانه په بهانو کښې لټوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

نن خو به چې زهٔ درته یادومه ځکه
نوې وعدې دې په وعدو کښې لټوم

څکه ساقي خو د مستۍ نه نهٔ څکم
ورکه ځواني دې پېمانو کښې لټوم

چې نه خو مئے او نهٔ رباب وي ګلې
بیا دې د زړهٔ په پرېشانو کښې لټوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

دُنیا دَ اُمیدونو مې څخه ورانه غونډې ښکاري
اشنا چې په لوظونو نن پښېمانه غونډې ښکاري

ډېرې حېرانۍ ئې دَ هغې په مخ ليدلې دي
خدائېګو ائينه ځکه حېرانه غونډې ښکاري

نشته دے خوشبوئې جوړې سپرليه ستا په ګلوکښې
ځکه خو بورا هم سرګردانه غونډې ښکاري

دا دے اے زړګيه سپوږمۍ نيم آسمان ته راغله
ولاړه ده دې ته څه ستومانه غونډې ښکاري

توبه به کړم ناصحه خو چې دور دَ مستۍ تېر شي
ځوانۍ کښې خو توبه راته څه ګرانه غونډې ښکاري

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښهٔ دے انکار دَ اقرارونو ځنې
تشو وعدو تشو لوظونو ځنې

ستا دَدې قېنچې اوُ سکېنونو ځنې
زار دې شم زار د قدمونو ځنې

راځه چې دواړه بس پخلا شوه ګلې
ښهٔ دے وصال دَ فرقتونو ځنې

ګلونو هم چل دَ خندا زده کړلو
زما دَ زړهٔ دَ پرهرونو ځنې

مغموم څو صبر بې نیازه کړلو
دَ منډو ترړو تدبیرونو ځنې

*

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ نیکۍ بدۍ حساب به شي عقبیٰ کښې
محتسبه بس دے لاړ شه په حیا کښې

کله کله چې په کړس کړس په خندا شي
نو نغمې غوندې خورې شي په فضا کښې

دَ سینې دَ سرو لمبو نه چې جدا شول
اسویلي مې په خندا شو په هوا کښې

احساسونه مې زړګي کښې په لړزان کړي
دا اثر مې دے لیدلے ستا خندا کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې د پېغلو د بشاشت ذکر شروع شي
داپېدا شي يو جنون غونډې په ماکښې

چې د زړهٔ خبره شونډو ته را نشي
کله کله داسې کېږي په حيا کښې

نور څهٔ نهٔ دي خو دا زړهٔ به مې لړزېدهٔ شي
را شه کېنه لږه ما سره په خوا کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا خو غلط دي چې خندلے نشم
غم دَ بېلتون ګنې زغملے نشم

دَ بدنامۍ وېره دې ما سره ده
ګنې څه زه درته کتلے نشم

زهٔ چې دَ سوال سره عادت نهٔ یمه
ځکه خو تا نه څه غوښتلے نشم

زهٔ دَ وصال ولې دُعا اوکړمه
خپله خپل غم خو زیاتولے نشم

دَ شوګیرو په ګواهۍ کښې ګُلې
دَ آسمان ستورې را بللے نشم

کهٔ غم دې غر وي هم خوشحاله یم خو
سپکه وینا دې زهٔ اورلے نشم

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه له زما د مرګ سوالونه کوي
بیا به په چا باندې نازونه کوي

ستا خوږ اوربل چرته پریشانه نشي
ځکه خو شتنګ ترې هم یادونه کوي

څومره نشه د عشق شراب کښې چې ده
دومره اثر کله جامونه کوي

چرته یو سوال به ئې منلے وي نو
څومره په ما ډېر احسانونه کوي

ستا جدایي کښې څه خبر ئې ګُلې
څه څه کاڼي دې دا یادونه کوي

❋

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه په ژړا څه په زارو تېره شوه
شپه د هجران څه په خوارو تېره شوه

په سترګو سترګو کښې مُسکې غونډې شوه
راسره ځخنه په نخرو تېره شوه

دا شوخه څټه د مسکن منه
چې په ول ول کښې د کمڅو تېره شوه

ستا د جنّت په طمعه شيخه
ځوانه ځواني په مُصلو تېره شوه

څوک د مغموم د حاله څه خبر شو
چې يې ځواني په رسوېلو تېره شوه

❋

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ښائسته مخ د شين خالي مې قسم
په زړهٔ شين داغ لکه د خال دے زما

د بېلتانهٔ په هر ساعت مې قسم
هره ګړۍ لکه يو کال دے زما

ستا په ستم په ناکردو مې قسم
د لېونو نه بدتر حال دے زما

✷

چې سېرلي کښې تهول ماحول سرور سرور شي
ماتول بيا د توبې خلقه ضرور شي

داګناه څوک هسې نهٔ کوي واعظه
څو حالاتو نه بې شانه ډېر مجبوّ شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ زړۀ دَ غم ؟ رانه تپوس مۀ کوئ
دَ سترګو نم ؟ رانه تپوس مۀ کوئ

دَ تورې اوربل په تورو شپو مې قسم
دَ زلفو خم ؟ رانه تپوس مۀ کوئ

غشي نظر دَ زړۀ په سر ويشتلے
دَ کوږ او سم ؟ رانه تپوس مۀ کوئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

څوک ورته سور څوک ورته شین وائي
دې پسرلي ته څوک رنګین وائي

سپینه خبره اشنا دغه ده چې
دا سې څوک نشته دے چې سپین وائي

دا چمن اوَ دا ګلونه چې شنهٔ سرهٔ دي
په سپرلي دَ ادیرې باندې مې څهٔ دي

هیڅ به نهٔ وایم دَ مړو مړي مړهٔ دي
خو افسوس په دې ژوندو چې ژوندی نهٔ دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپې د بېلتانهٔ دومره اوږدې دي راځه
ستا د اوږدو زلفو کشالې دي راځه

بیا د پسرلي څڅهٔ اوازې غوندې شوې
بیا په ماتېدو زما توبې دي راځه

راشه چې بشاشت دې درته زهٔ او ستایم
خدایګو آئینې ټولې ړندې دي راځه

نن کهٔ زما سر او ستا قدم دے اشنا
دا هم حادثې د زمانې دي راځه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ارمانونه مې چې خاورې شي ایرې شي
نو ګردونه تېرې نه چوړ ستا د کوڅې شي

چې ستا خوږ زوربل مې کله کله یاد شي
پرېشانۍ په تول ماحول باندې خورې شي

تصور د لوېښتې چې راله   ورا شي
په فضا کښې د سپرلي شان علامې شي

زهٔ به ستا ګرېوان ته لاس کړم تهٔ زما ته
راپېدا چې مېکده و کښې هنګامې شي

لا نو دېره لاره پاتې ده منزل ته
خدایه دې مل زما دَ ماتې حوصلې شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

سپوږمۍ ته

(د خیال په دنیا کښې د سپوږمۍ سره خبرې)

په شین آسمان کښې خندیدونکې سپوږمۍ
په تورو شپو کښې ځلیدونکې سپوږمۍ
ستا په نیمګړي ښکلتوب مې قسم
ستا په دې داسې ښونتوب مې قسم

چې د بیلتون په تورو شپو کښې چرې
د تنهایۍ سختو لمحو کښې چرې
زما د زړه ته مشغولا غونډې وې
ځکه چې ته مې د لیلیٰ غونډې وې

ته به آسمان کښې په خندا شوې کله
پسته ورځ کښې به په غلا شوې کله
بیا به ښکاره شوې مسیدونکې غونډې
د دې دنیا نه شرمیدونکې غونډې

قسم مې ستا تورو درغونو باندې
د خپل زړګي په پرهرونو باندې

❋

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه نخرې به دې زړهٔ هېرې نهٔ کړم
هغه څو شپې به چرې هېرې نهٔ کړم

ستا په کتو کتو مې شپې اړولې
ما دَ بېلتون سختې لمحې اړولې

اوس دې هم خدائیګو چې احسان منمه
لوئے يې دَ غرنه په خپل ځان منمه

څو ارے زما دَ توروشپو ملګرې
دَ جدائي اوشوکیس و ملګرې

نن ته اُوده شه چې تېرَې تېرَې شي
دا تېرَې په ټول جهان خورې شي

نن چې دا شپه څومره اوږده شي نشهٔ ده
او دا تیارهٔ چې یو په دوه شي نشهٔ ده

ځکه چې نن زما لیلیٰ راځي
دَ دې دُنیا نه به په غلا راځي

(c) ketabton.com: The Digital Library

"غم"

لږ څو مې پرېږده غمه چې لږه ساه واخلم
چې لږه ساه واخلم نو بیا به تا واخلم

ورکوتے زړهٔ دے زما دا اُمیدونه پکښې
یو تسکے زړهٔ دے زما دا ارمانونه پکښې

دَ چا لیدو ته کورے زهٔ ناقلاره یمه
نه چې نا اُمیده کورے زهٔ دَ بهاره یمه

دومره مې پرېږده چې څوند زهٔ دَ خندا واخلم
څوند دَ اشنا دَ مینې څهٔ دَ وفا واخلم

لږ څو مې پرېږده غمه
چې لږه ساه واخلم

چې لږه ساه واخلم
نو بیا به تا واخلم

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ دې دُنیا نه لرې بیَسَله دُنیا وے زما
دا سې دنیا کښې وے زړهٔ چې بس زما وے زما

پکښې خندلے شوے ما پکښې ژړلے شوے ما
چې څوک کتل مې غوښتے پکښې کتلے شوے ما

نهٔ وے جفا نه خبر نهٔ دَ وفا نه خبر
نهٔ دَ جزا نه خبر نهٔ دَ سزا نه خبر

دومره مې پرېږده چې غم زړهٔ دَ اشنا واخلم
کهٔ ډېر دروند وي نو هم پېتے به ستا واخلم

لږ خو مې پرېږده غمه
چې لږه ساه واخلم

چې لږه ساه واخلم
نو بيا به ستا واخلم

(c) ketabton.com: The Digital Library

تعبیر

لکه سپرلے چې په چمن راشي
په سمه غر او په کُهن راشي

په تورو شپو کښې لکه ستورے غونډي
نا اُمیدۍ کښې لکه زیرے غونډي

دَ خوږ زړګي یو ترانه غونډه کښي
دَ سرو شرابو پیمانه غونډه کښي

زما دَ خوب ښکلے تعبیر شولې تهٔ
دَ نامراده زړهٔ تقدیر شولې تهٔ

دَ زړهٔ دنیا ته په دې شان راغلې
ورانې دُنیا ته په ښهٔ شان راغلې

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خوږ یار دوست سید صابر شاه صابر د وادۀ په خوشحالۍ کښې د مینې او عقیدت ټوټې ګلونه

وادۀ

د رنګینه شعرونو په ژبه

"راځئ چې ټول په جمع یو ألا اوکړو ألا"

راځئ چې د صابر د سهرې ګلونو نه قربان شو

راځئ چې د سهرې د دې کلونو نه قربان شو

راځئ د خوشحالۍ د دې وختونو نه قربان شو

راځئ چې هم د ساز او هم سرونو نه قربان شو

"راځئ چې ټول په جمع یو ألا اوکړو ألا"

نن ستورې په آسمان کښې دې نشه نشه غوندې

نه صرف نشه نۀ دې، دې ګڼه ګڼه غوندې

کله د غصې نه شي لمبه لمبه غوندې

کله د اسې تت شي، شي ډیوه ډیوه ډیوه غوندې

سهرې ته کتے نشي دې د زړۀ په رنځ اخته غوندې

دوئ هم راته ښکارې دې بد نیته د بنده غوندې

راځئ چې ټول په جمع یو ألا اوکړو ألا

(c) ketabton.com: The Digital Library

لنډه شان موده د انتظار څو مره اوږده شوله
شکر دے اے خدایه چې مونږ طمعه پوره شوله
سهره نن د واده څېرد صابر په سر نحوره شوله
اوګورئ دنیا د دې سهرې په تماشه شوله
راځئ چې ټول په جمع یو آلا اوکړو آلا

صابره ته د مور د ارمانونو نه خبر نهٔ وې
ته جوړې د پلار د حسرتونو نه خبر نهٔ وې
ته د خپلو خوېندو د غمونو نه خبر نهٔ وې
ته دې جوړ د رونړو د فکرونو نه خبر نهٔ وې
څو مره په ارمان ستا د وادهٔ د سر سهروته وو
څو مره "تلوسهٔ کښې دې ساعت او دې لمحوته وو
راځئ چې ټول په جمع یو آلا اوکړو آلا

مغموم به مدعا خپله بشکاره په څو لفظو کښې کړي
یا به ئې بیان د شاعرۍ په څو جملو کښې کړي
خپل دوره لاسونه په روچت په نیمو شپو کښې کړي
سوال به د خپل رب نه په خاموشه خاموشو کښې کړي
دا دُرونه د لارې دوه ملګرې تل ودان لرې
ته ئې په خپل فضل هر آفت نه په امان لرې

آمين

پیکے اوپیشکش : عبد الله جان مغموم
د وادهٔ نیټه ۲۴ ستمبر ۱۹۹۵ء

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډمې ته

(په میدان کښې د ډمې د ګډا یوه نقشه ننداره)

ګډه شي ګډېږي په ګډا کښې په خندا شي ته
سر تر پښو ادا شي ته
اوخوري چورلکونه هر چورلک کښې په هوا شي ته
سر تر پښو ادا شي ته

ټیټه شي کږه شي په کږه کښې بیا راسمه شي
ډکه له ستمه شي
ډېرې نخرې اوکړې په نخرو نخرو بې دمه شي
ډکه له ستمه شي

نرۍ نرۍ ګډېږي ناګهانه په ټرپکو شي
سر په کانکوچکو شي
وار درنه خطا شي وارخطا نه په چورلکو شي
سر په کانکوچکو شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته چې کچه غوړکه نری ملا دې لکه لخته ده
لخته تری هم سخته ده
هره یوه ادا دې د قیامت نخښو نه سخته ده
سختو نه هم سخته ده

سېل نه جدا شوې مرغۍ هر چا ته نږدې شې ته
په طمعه دې پېښې شې ته
او وهې سانګو نه په څه چل هلې دلې شې ته
په طمعه دې پېښې شې ته

چا ته وهې سترګې چا ته بل رنګ اشارې کوې
دا کومې نخرې کوې
تال کښې د سازونو د چالونو نظارې کوې
دا کومې نخرې کوې

شرنګ د هر پښن پې کښې دې بې شمېره فسادونه دي
ډېر ډېر طوفانونه دي
سرې سترګې دې نه دي د شرابو ډک جامونه دي
ډېر ډېر طوفانونه دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ ختیځو مزکې ته خطاب

اے دَ غزو اودَ ګلونو مزکې
دَ کاڼو تیګو تورو غرونو مزکې

اے دَ همّت دَ خزانو میرمنې
دَ شجاعت دَ سپاهیونو مزکې

دَ پښتو مورې دپښتونه دې کې
دَ خوشحال خانٔ غوندې زمرونه دې کې

ستا احترام کول پکار دي منم
تاته سلام کول پکار دي منم

اے دَ چمن اے دَ ګلشن خاورې
اے دَ ختیځو دَ وطن خاورې

اے دَ غیرت دَ افسانو میرمنې
دَ خوشحال خان دَ مضبوط تن خاورې

دَ غیرت مورې دَ غیرت نه دې کې
اے دَ ختیځو دَ عظمت نه دې کې

ستا احترام کول پکار دي منم
تاته سلام کول پکار دي منم

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځکه چې تا د خپل عزت د پاره
د آزادۍ د حفاظت د پاره

د خوشحال خان غونډې زامن راوړې
داسې غازیان داسې تورزن راوړې

چې اباسین کښې ئې سیلاب راوستو
ښارو میرو کښې ئې انقلاب راوستو

ستا احترام کول پکار دي منم
تا ته سلام کول پکار دي منم

د [illegible] ورې د غیرت نه ډکې
اے د خټکو د عظمت نه ډکې

د خوشحال خان ارس په تا پښې ایښې دي
تا د شفقت نه په سینې ایښې دي

خټک زلمي تا باندې سر ایښې دے
تا په خپل زړه په خپل ځیګر ایښې دے

ستا احترام کول پکار دي منم
تا ته سلام کول پکار دي منم

د پښتو مورې د پښتو نه ډکې
د خوشحال خان غونډې زمرو نه ډکې

ستا په خوارۍ باندې خوار یږمه زه
که تپوس کوم ګنهګار یږمه زه

دومره تپوس درنه کوم چې ولې
دا روندې تږې او بربنډه شوې ته

دومره تپوس درنه کوم خټکې
بس د خوشحال نه پس ته شنډه شوې ته

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library